

تعاون یعنی همکاری و یاری رساندن به یکدیگر

* - تعاون :

* - ما انسان ها در مقابل چه کسانی مسئول هستیم : همه ما انسان ها در مقابل خداوند متعال نسبت به خود، دیگران و محیطی که در آن زندگی می کنیم ، مسئول هستیم

* - انسان موجودی اجتماعی و هم مسئول آفریده شده است ، هیچکس نمی تواند اعمال و رفتار و زندگی خود را از اجتماع جدا کند و بگوید من می خواهم زندگی آسوده ای داشته باشم ، نسبت به آنچه در جامعه می گذرد و اتفاقاتی که برای دیگران می افتد ، بی تفاوت بمانم و زندگی خود را از دیگران جدا کنم

* - انسان موجودی اجتماعی و هم مسئول آفریده شده:

* - قرآن کریم در باره تعاون و همکاری چه فرموده است : در کارهای نیک و برهیز کاری ، یکدیگر را یاری کنید و در گناه و ستمکاری همکاری نکنید

* - قرآن کریم در باره تعاون و همکاری چه فرموده است :

* - حضرت علی (ع) در باره رفع مشکلات مومنان فرمود : از پیامبر اکرم (ص) شنیدم که فرمود کسی که یک مشکل از موعنی رفع کند مانند کسی است که تمام عمرش را به عبادت سیری کرده است

* - حضرت علی (ع) در باره رفع مشکلات مومنان فرمود :

* - همکاری نکردن در گناه یعنی : یعنی اینکه اگر کسی کار ناپسند یا تناهی انجام می دهد ما او را تشویق نکنیم یا طوری رفتار نکنیم که انگار با او موافق هستیم

* - همکاری نکردن در گناه یعنی :

* - جلوه ها و شکل های مختلف تعاون : اظهار دوستی و محبت ، همدلی و خوشحال کردن یکدیگر ، هدیه دادن ، کوشش برای صلح و آشتی میان مومنان ، عبادت از بیمار ، قرض دادن ، رفع مشکلات مردم و یاری رساندن به آنها در گرفتاری ها ، مشارکت برای رفع نیاز های مالی فقرا ، امر به معروف و نهی از منکر

* - جلوه ها و شکل های مختلف تعاون :

* - نتیجه همکاری و همدلی در خانواده : باعث صمیمیت و محبت بیشتر بین اعضای خانواده می شود

* - نتیجه همکاری و همدلی در خانواده :

* - با تقسیم وظایف و مسئولیت ها ، هر عضوی از خانواده احساس می کند که مفید است و همه کارهای خانه بر دوش یک نفر قرار نمی گیرد

* - نتیجه تقسیم وظایف و مسئولیت ها در خانواده :

* - همکاری پیامبر اکرم (ص) و امامان بزرگوار در کارهای خانه : دوشیدن شیر چارپایان ، آسیاب کردن گندم و جو ، نظافت خانه

* - همکاری پیامبر اکرم (ص) و امامان بزرگوار در کارهای خانه:

* - همکاری در مراسم صبحگاهی

* - کمک به همکلاسی هایی که در درس ضعیف هستند

* - همکاری در نظافت کلاس و مدرسه :

* - چند نمونه از همکاری در مدرسه :

* - نتیجه همدلی و همکاری در بین افراد یک محله : علاوه بر ایجاد صمیمیت و همبستگی موجب می شود که کارها بهتر پیش برود

* - نتیجه همدلی و همکاری در بین افراد یک محله :

* - همکاری در جشن ها یا مراسم ها

* - مراقبت از اموال عمومی

* - همکاری در نظافت و پاکیزگی محله

* - کمک و خوشامدگویی به همسایه جدید

* - عیادت از همسایه بیمار

* - از جلوه های تعاون در محله :

* - امام صادق (ع) در مورد خوش رفتاری با همسایه فرمود: با همسایه ات خوش رفتاری کن تا مسلمان راستین باشی

* - امام صادق (ع) در مورد خوش رفتاری با همسایه فرمود:

غرور و خود خواهی

حسادت

کینه و دشمنی

تکبر

* - عواملی که مانع از همکاری و تعاون می شود :

* - آیا تعاون فقط به خانه و محله و مدرسه محدود می شود؟ :

خیر - گاهی افراد نیکوکار در سطح جامعه به صورت فردی و گاهی به صورت گروهی به دیگران یاری می رسانند و کمک می کنند

* - انفاق:

افراد از طریق بخشش مال، علم، توانایی ها و زمان عمر خود به کسانی که نیازمند هستند، یاری می رسانند. به این بخشش انفاق می گویند

موجب تقویت روحیه ایثار و بخشش در انسان می شود

زمینه رستگاری فرد را در دنیا و آخرت فراهم می کند

* - اثرات انفاق در زندگی فرد انفاق کننده:

قلب انسان را از دل بستگی به دنیا و مال و ثروت می رهند

موجب پاکی و افزایش مال و ثروت می شود

* - گاهی افراد نیکوکار در قالب سازمان های مردم نهاد و موسسات خیریه به یاری نیازمندان یا حل برخی از مشکلات جامعه می پردازند.

خیرین مدرسه ساز و کتابخانه ساز

موسسات نگهداری و حمایت از ایتم

انجمن های نگهداری از معلولین و سالمندان

انجمن های حمایت از بیماران خاص

* - چند نمونه از موسسات خیریه:

مجوز بگیرند.

وزارت کشور

* - سازمان های مردم نهاد و موسسات خیریه باید برای فعالیت های خود از

* - خیرین مدرسه ساز: خیرین مدرسه ساز با استفاده از توانمندی های خود و دیگر افراد یا نهادهای نیکوکار به ساختن یا تعمیر و نوسازی و تجهیز مدارس می پردازند و این مدارس را به صورت رایگان در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می دهند

* - وقف: از دیرباز افراد نیکوکار بناهایی مانند مدرسه علمیه، پل، کاروانسرا، آب انبار و حمام عمومی می ساختند تا مردم بتوانند از آنها استفاده کنند. گاهی نیز دستور می دادند از منافع و درآمدی که از فعالیتی در یک مکان حاصل می شود مثلاً از زمین کشاورزی یا کارگاه تولیدی، به افراد نیازمند کمک شود

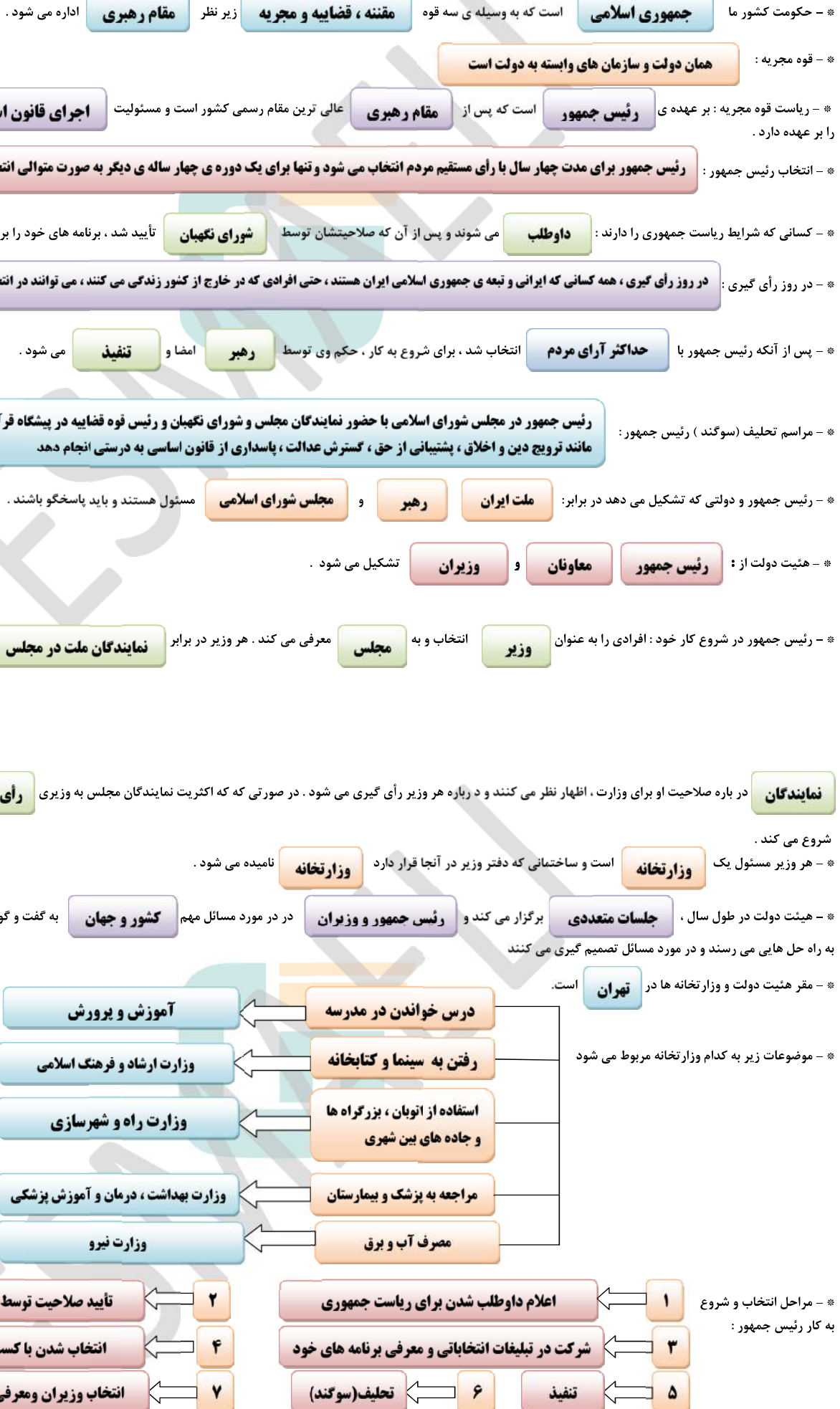
* - موقوفات: به اموال و دارایی هایی که وقف می شود موقوفات می گویند و کسی حق تصرف در آنها را ندارد یعنی تا ابد باید به همان صورت که واقف معین نموده است، استفاده شود

* - وقف گروهی یا خانوادگی: در این نوع وقف ها، چند نفر یا اعضای یک خانواده که هر یک به تنهایی توانایی کافی برای وقف ندارند، با مشارکت مالی یکدیگر، وقفی را انجام داده و به این ترتیب، همه در پاداش این کار نیک و خوشحال نمودن دیگران، شریک می شوند

* - چگونگی تشکیل شرکت های تعاونی: هرگاه گروهی از مردم برای رفع نیازهای معیشتی و شغلی خود دور هم جمع شوند و بر طبق تعاونی ها، در فعالیتی سرمایه گذاری و همکاری کنند و در سود و زیان آن شریک شوند، در واقع یک شرکت تعاونی تأسیس کرده اند و هر یک از آنها را عضو شرکت تعاونی می نامند

* - تفاوت شرکت های تعاونی و شرکت های غیر تعاونی: در شرکت های تعاونی همه افراد با هم برابر هستند یعنی هر کس با هر مقدار سرمایه (سهم) عضو شود، یک حق رأی دارد. در حالی که در شرکت های غیر تعاونی، هر کس سرمایه و سهامش بیشتر است قدرت بیشتری در تصمیم گیری ها دارد

* - شرکت های تعاونی چه هدفی و چه ویژگی هایی دارند؟ در شرکت های تعاونی، گروهی از افراد به طور داوطلبانه برای یک هدف مشترک تلاش می کنند. هدف شرکت های تعاونی معمولاً حل مشکلات اقتصادی و ایجاد رفاه و زندگی بهتر برای اعضای آن است و منافع نیز که از همکاری و فعالیت گروهی (جمع) حاصل می شود، به طور عادلانه بین همه اعضا توزیع می شود

* منظور از شهروندان، اتباع یک کشور هستند.

اتباع یک کشور

* چه کسانی شهروند ایران محسوب می شوند:
همه کسانی که تابعیت دولت جمهوری اسلامی را دارند، چه شهری باشند، چه روستایی و عشایر، چه در داخل کشور زندگی کنند و چه در خارج از کشور، شهروند ایران محسوب می شوند

* حقوق شهروندان در رابطه با دولت:

- از خدمات دولت در زمینه های مختلف بهره مند شوند
- حق آزادی بیان دارند
- حق اظهار نظر و انتقاد دارند

مسئولیت های شهروندان

- به قوانین و مقررات کشور احترام بگذارند و آنها را رعایت کنند
- با دولت مشارکت و همکاری صمیمانه داشته باشند
- مالیات خود را بپردازند
- در هنگام جنگ از کشور دفاع کنند

* مهم ترین وظایف دولت طبق قانون اساسی:

- شرایط و لوازم سواد و آموزش، بهداشت، شغل مناسب، رفاه، امنیت، فرهنگ و اخلاق اسلامی را در جامعه فراهم کند
- تجهیزات زیر بنایی و خدمات عمومی مانند ساختن راه و جاده، پل، بیمارستان، مسکن، مدرسه، سد، مخابرات، آب، برق و گاز و را در کشور گسترش دهد

* مهم ترین وظایف رئیس جمهور:

- امضای قراردادهای بین ایران و کشورهای دیگر
- اعطای نشان های دولتی
- امضای استوارنامه ی سفیران کشور ما و پذیرش استوار نامه ی سفیران سایر کشورها

* یکی از اقدامات دولت ها تنظیم لایحه

در امور مختلف است. این لوایح برای تصویب و قانونی شدن به مجلس شورای اسلامی فرستاده می شود.

- نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر فعالیت های دولت نظارت می کنند و حق سوال کردن از رئیس جمهور و وزیران را دارند. نمایندگان ممکن است از عملکرد رئیس جمهور یا هر یک از وزیران سوال کنند. در این صورت رئیس جمهور یا وزیری که از او سوال شده باید در مجلس حاضر شود و به سوال نمایندگان پاسخ دهد. گاهی نیز ممکن است مجلس استیضاح را کند.

* دولت در چه زمینه هایی فعالیت های مختلفی انجام می دهد:

دولت فعالیت های مختلفی را در زمینه آموزش، بهداشت، اوقات فراغت، حفاظت از محیط زیست، مسکن، کشاورزی، صنعت و ... انجام می دهد. همچنین دولت برای اقدامات عمرانی مثل ساختن پل، جاده، فرودگاه، نیروگاه برق و باید سرمایه گذاری کند

* درآمدهای دولت:

- درآمدهای حاصل از صادرات نفت
- درآمدهای حاصل از مالیات
- سایر درآمدها

* بخشی از درآمدهای دولت از راه مالیات تامین می شود.

* مالیات: پولی است که بر طبق قانون افراد و موسسات به دولت می پردازند تا در جهت اداره امور کشور مورد استفاده قرار بگیرد.

* سایر درآمدهای دولت:

- درآمدی که دولت از بابت ارائه خدمات برق، آب، گاز و تلفن به مردم به دست می آورد
- درآمدهای مربوط به خدماتی مانند صدور گواهینامه ی رانندگی، سند مالکیت، گذرنامه و نظایر آن
- درآمدهای ناشی از سرمایه گذاری در صنایع بزرگ

* بودجه: به زبان ساده یعنی پیش بینی دخل و خرج دولت یا همان درآمدها و هزینه ها

* بودجه: سندی است که دولت در آن درآمدها و هزینه های یک کشور را برای یک سال معین می کند.

* یکی از وظایف مهم دولت ها، تنظیم لایحه ی بودجه است.

* سند بودجه: باید در مجلس شورای اسلامی تصویب شود.

* - نوجوانان ، گروه سنی **دوازده تا هجده سال** را تشکیل می دهند .

* - بلوغ: در دوره **نوجوانی** افراد از نظر **جسمانی** دچار تغییراتی می شوند که به این تغییرات **بلوغ** می گویند .

* - نوجوانان علاوه بر تغییرات **جسمانی** از نظر **ذهنی و اجتماعی** نیز تغییر می کنند . تغییرات دوره نوجوانی اغلب باعث بروز مسائل مختلف **عاطفی و احساسی** در نوجوان می شود .

* - حقوق ما نوجوانان : **ما حق داریم درس بخوانیم ، مطالعه کنیم ، حرفه و مهارت بیاموزیم ، به ورزش و هنر بپردازیم ، استعدادهای خود را بشناسیم و شکوفا کنیم ، تفریح و شادی کنیم و از زندگی لذت ببریم**

* - مسئولیت ما نوجوانان : **ما وظیفه داریم از این دوره ی زندگی به خوبی استفاده کنیم و قدر امکاناتی را که خانواده و مدرسه در اختیار ما می گذارد بدانیم . ما نوجوانان رو به جوانی و بزرگسالی حرکت می کنیم و باید هدف هایی برای زندگی خود داشته باشیم .**

* - دوره ی نوجوانی افراد بیشتر در معرض آسیب های اجتماعی قرار دارند : **در این دوره به دلیل برخی خصوصیتی که در دوران بلوغ به وجود می آید افراد حساس ترند و ممکن است روحیه ی هیجانی و کنجکاو آنها باعث شود که بیشتر در معرض آسیب های اجتماعی قرار بگیرند**

* - از جمله آسیب های اجتماعی که مشکلات زیادی برای افراد یک جامعه به وجود می آورد **پرخاشگری** و **نزاع** و **اعتیاد** است .

* - پرخاشگری و نزاع نتیجه ی کنترل نکردن **خشم** است .

* - خشم و عصبانیت **احساسی طبیعی** است

* - چه افرادی پرخاشگر می شوند : **افرادی که راه های درست ابراز خشم را یاد نگرفته و نمی توانند به طور معمول خشم خود را کنترل (مهار) کنند به افراد پرخاشگر تبدیل می شوند**

* - سه قاعده در هنگام خشم و عصبانیت : **نباید به خودم صدمه بزنم** ، **نباید به دیگران صدمه بزنم** ، **نباید به وسایل یا اموال خودم و دیگران صدمه بزنم**

* - وقتی ما از دست کسی عصبانی هستیم :

به خدا پناه ببریم و با گفتن ذکر و نام و یاد خدا خود را آرام کنیم

اگر نمی توانیم خود را آرام کنیم ، محیط ناراحت کننده را ترک کنیم

نفس های عمیق بکشیم و از یک تا ده بشماریم

علت عصبانیت خود را مودبانه و آرام بیان کنیم

برای آرام کردن خود از گفت و گو و مشورت با بزرگ تر ها کمک بگیریم

به حرف های طرف مقابل ، خوب گوش کنیم و حرف های او را قطع نکنیم

اگر کسی از دست ما خیلی عصبانی است به طوری که حاضر به شنیدن حرف های ما نیست و ممکن است به ما صدمه بزند ، فوراً صحنه را ترک کنیم و از بزرگ تر ها کمک بخواهیم

به آرامی از او سوال کنیم چرا از دست ما عصبانی است و علت چیست ؟

اگر اشتباهی مرتکب نشده ایم ، با آرامش توضیح دهیم و اگر اشتباهی کرده ایم عذر خواهی کنیم و راهی برای جبران اشتباه پیدا کنیم

* - حضرت علی (ع) در باره خشم فرمود : **خشم دشمن توست ، پس آن را بر خود مسلط مگردان**

* - امام صادق(ع) در باره خشم فرمود : **هر کسی مالک خشم خود نباشد، مالک عقل خود نخواهد بود**

* - یکی دیگر از آسیب هایی که در هر کشوری افراد و به ویژه جوانان را تهدید می کند اعتیاد به **مواد مخدر** است

* - مواد مخدر : **موادی هستند که مصرف آنها تغییراتی روی سیستم عصبی ایجاد می کند و باعث کم شدن هوشیاری و بی حسی و بی حالی می شوند اما پس از تمام شدن اثر آن روی مغز ، فرد حال بسیار بدی پیدا می کند و مجبور است دوباره به سمت آن ماده برود**

* - علل گرایش افراد به مواد مخدر : **برای فرار از مشکلات ، کنجکاو ی ، تحت تأثیر دیگران قرار گرفتن ، جرات و مهارت نه گفتن را ندارند ، خودنمایی ، شکست های جزئی در زندگی و**

خود خانواده مدرسه قانون

* چه کسانی از نوجوانان در برابر آسیب ها و تهدیدات محافظت می کنند؟

* هر فرد نسبت به بدن و روح و روان خود مسئول است و باید از اعمال و رفتاری که به سلامتی بدنی و روانی او لطمه می زند، پرهیز کند

پدر و مادر مسئولیت از فرزندان و فراهم کردن امکانات زندگی برای آنها را دارند. پدر و مادر در تربیت و مراقبت فرزندان، حق قانونی دارند. آنها حق دارند تا زمانی که فرزندان مستقل نشده اند بر فعالیت های آنها نظارت دقیق داشته باشند.

* خانواده چگونه می تواند از نوجوانان در برابر آسیب ها محافظت کند:

معلمان و مسئولان مدرسه نیز مانند پدر و مادر، مسئولیت مهم و قانونی مراقبت از نوجوانان را در برابر آسیب های اجتماعی به عهده دارند. آنها نوجوانان را برای داشتن زندگی شایسته تربیت می کنند.

* مدرسه چگونه می تواند از نوجوانان در برابر آسیب ها محافظت کند:

نیروی انتظامی برای برقراری امنیت و حفاظت از مردم تلاش و با کسانی که قوانین را نقض کنند برخورد می کند. البته پلیس قانون وضع نمی کند و قدرت نامحدود هم ندارد، بلکه پلیس نیز در چارچوب قوانین و تا جایی که قانون به او اجازه می دهد می تواند عمل کند.

* قانون چگونه می تواند از نوجوانان در برابر آسیب ها محافظت کند:

این اختلافات ممکن است در اثر آگاه نبودن و ندانستن قانون پیش بیاید و یا افرادی عمداً از قانون سرپیچی کنند

* اختلافات بین افراد جامعه:

* نهادی که عدالت اجتماعی را برقرار می سازد و بر اجرای قوانین نظارت می کند **قوه قضاییه** است.

* **قوه قضاییه** پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.

* **انتخاب رئیس قوه قضاییه:** رئیس قوه قضاییه از سوی **رهبر جمهوری اسلامی** به مدت **پنج سال** انتخاب می شود. رئیس قوه قضاییه باید فردی **مجتهد** **عادل** **آگاه به امور قضایی** و **مدیر و مدبر** باشد.

* یکی از مهم ترین وظایف قوه ی قضائیه: **حل کردن اختلافات مردم**

* حل کردن اختلافات مردم از چه راهایی است: **۱- از راه مسالمت آمیز و با گفت و گو** **۲- شورای حل اختلاف محله** **۳- مراجعه به دادگاه**

دعاوی (اختلافات) کیفری

دعاوی (اختلافات) حقوقی

* انواع دعاوی (اختلافات):

* دعاوی (اختلافات) کیفری: **مربوط به اعمالی است که دادگاه برای فردی که مرتکب جرمی شده است، مجازات تعیین می کند. مانند فردی که در مغازه با مشتری دیگر شروع به توهین و فحاشی و تهدید می کند**

مربوط به اعمالی است که دادگاه مجازاتی تعیین نمی کند بلکه افراد را ملزم می کند که تکالیفشان را انجام دهند یا حقوق قانونی دیگران را بدهند. مانند فردی که در هنگام ساختمان سازی به طور ناخواسته قسمتی از خانه همسایه مجاور را با لودر خراب کرده است

* دعاوی (اختلافات) حقوقی:

* قاضی در دادگاه: در دادگاه **قاضی** **مدارک** **خواهان (شاکی)** **خوانده** را مطالعه می کند و از آنها می خواهد تا دلایل خود را بیان کنند. قاضی باید فردی **عادل و آشنا با قوانین** باشد

* در همه دادگاه ها، افراد حق دارند فردی را به عنوان **وکیل** انتخاب کنند تا از حقوق آنها دفاع کند.

* وکیل کسی است که در رشته **حقوق** درس خوانده و به قوانین آشناست و **پروانه (اجازه نامه)** وکالت دارد.

* اگر کسی **توانایی مالی** نداشته باشد که **وکیل** بگیرد، می تواند از **دادگاه** درخواست وکیل کند.

* افراد می توانند قبل از نوشتن **شکایت** در **مجتمع های قضایی** یا **مشاور حقوقی** در آن مجتمع مشورت کنند تا بدانند چگونه شکایت خود را مطرح کنند.

* یکی از نیازهای بشر ارتباط برقرار کردن است. بدون ارتباط ما نمی توانیم زندگی کنیم.

* نقش ارتباط: ارتباط، انسان را قادر می سازد تا خواسته ها و نیازهای خود را به دیگران منتقل کند

* راه های ارتباط بین انسان ها: محبت کردن، تبادل افکار و اعتقادات، تبادل اطلاعات، در میان گذاشتن احساسات، حل کردن مسائل، درک کردن دیگران

* ما در شبکه ای از ارتباطات به سر می بریم: ما انسان ها به کمک وسایل ارتباط جمعی می توانیم حتی در سطح ملی و فراملی ارتباط برقرار کنیم

* تعریف ارتباط: ارتباط یعنی جریان ارسال و دریافت پیام

* هر ارتباطی سه عنصر دارد: ۱- فرستنده (ارسال کننده پیام) ۲- گیرنده (دریافت کننده پیام) ۳- پیام

* مثال برای عناصر ارتباط: وقتی به دوستی سلام می کنیم یا به او لبخند می زنیم، ما فرستنده پیام و دوستان گیرنده آن است. سلام یا لبخند هم پیام است.

* بازخورد چیست: اگر گیرنده به فرستنده پیامی بفرستد و او را متوجه کند که معنی پیام را دریافت کرده به این عمل بازخورد می گویند

* رسانه چیست؟ هر وسیله ای که پیامی را از فرستنده به گیرنده منتقل کند، رسانه نام دارد

* در یک ارتباط کلامی، زبان یک رسانه است.

* رسانه از ابزاری مانند زبان تا ابزارهای چاپی (علائم، کتاب ها، روزنامه ها و مجلات و ...) و ابزارهای الکترونیکی (تلفن، رادیو، تلویزیون، اینترنت و ...) را در بر می گیرد.

* وزارتخانه ارتباطات و فناوری اطلاعات چه خدماتی را بر عهده دارد؟ این وزارتخانه خدمات پستی، مخابراتی، رادیویی، صدا و تصویر را به مردم ارائه می دهد و مسئولیت توسعه ی وسایل ارتباطی را در کشور بر عهده دارد

فعالیت های علمی

مکالمه و ارتباط سریع با دیگران

تبلیغات

* نمونه ای از کاربردهای فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی:

آموزش

بهره گیری از خدمات دولت الکترونیک

کسب و کار

دسترسی به اخبار

عملیات بانکی

امنیت و نظارت

* تبلیغات: فضای مجازی به علت مخاطبان فراوان، محیط مناسبی برای تبلیغ است؛ از جمله تبلیغ برای محصولات یک کارخانه ایرانی یا تبلیغ برای یک فکر و باور درست

* مکاتبه و ارتباط سریع با دیگران: با پست الکترونیک (ایمیل) می توان نامه نگاری کرد و فایل های متنی یا صوتی و تصویری را به همراه نامه ارسال نمود.

* فعالیت های علمی: با جستجو در اینترنت به راحتی و سرعت می توان مطلب مورد نظر را پیدا نمود. البته باید بدانیم که استفاده از اینترنت همیشه نمی تواند جایگزین مطالعه و استفاده از کتاب باشد و گاهی استفاده فراوان از اینترنت عمق و دقت پژوهش های ما را کاهش می دهد.

* کسب و کار: از طریق اینترنت، می توانیم ویژگی های کالای مورد نیاز خود را بررسی کنیم، تصویر کالاها را ببینیم و قیمت آنها را باهم مقایسه کنیم. پس از انتخاب، از طریق پایانه های فروش و با کارت اعتباری، می توانیم به صورت اینترنتی خرید کنیم.

ثبت نام کنکور، آگاهی از نتایج آزمون ها

ثبت نام حج و زیارت

پرداخت قبض آب و برق و تلفن و ... به وسیله تلفن یا اینترنت

* بهره گیری از خدمات دولت الکترونیک:

آگاهی از میزان مالیات تعیین شده و پرداخت آن

رزرو یا خرید بلیت هواپیما، قطار و ...

صدور گواهینامه

* آموزش از طریق ویدئو کنفرانس: در این آموزش، استاد و دانشجو، صدا و تصویر یکدیگر را دریافت می کنند و نیازی به سفر استاد به شهری که دانشجویان در آن زندگی می کنند و تشکیل کلاس در آنجا نیست

* امنیت و نظارت: با استفاده از تلویزیونهای مدار بسته، تلفن همراه و اینترنت، می توان مکانهای مهم مثل فرودگاهها، موزه ها، فروشگاههای بزرگ و ... را واپایش (کنترل) کرد و جلوی اعمال خلاف یا سرقت را گرفت.

* - کارهایی که می توان از طریق تلفن ، دستگاه خودپرداز، اینترنت :

برداشتن پول از حساب خودشان

دریافت صورتحساب

گرفتن موجودی

واریز کردن پول به حساب دیگران

* - نتایج استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات :

در ۲۴ ساعت شبانه روز از این خدمات بهره مند می شویم

رفت و آمدها در شهرها کمتر می شود

در وقت و هزینه ها صرفه جویی می شود

امروزه صاحب نظران معتقدند که رسانه های ارتباط جمعی ، تأثیر زیادی بر سبک زندگی و هویت افراد می گذارند . آنها چنین بحث می کنند که رسانه ها می توانند موجب شوند که مردم به شیوه های خاصی فکر کنند و یا وقایع را همان طور که آنها می خواهند ببینند . به عبارت دیگر رسانه ها روی باورها و افکار انسان ها اثر می گذارند . این اثرات ممکن است مثبت یا منفی باشند

* - تأثیر وسایل ارتباط جمعی بر فرهنگ عمومی :

امروزه بخش زیادی از وقت مردم صرف تماشای تلویزیون یا استفاده از اینترنت می شود و افراد تحت تأثیر این صحنه ها روش های خشونت آمیز را به کار ببرند

برخی پایگاه های اینترنتی ممکن است ، بی بندوباری های اخلاقی را در کاربران ترویج کنند

آگهی های بازرگانی است که مصرف گرایی را در جامعه تشویق می کند

کم شدن گفت و گو بین اعضای خانواده

کم شدن تماس چهره به چهره افراد و کم شدن دید و بازدید های اقوام و دوستان

* - اثرات منفی رسانه های ارتباط جمعی :

در بسیاری از این بازی ها برنده شدن یعنی زدن و کشتن شخصیت ها . این بازی ها باعث می شود که خشونت گرایی تشویق شود و بعدها افراد ، محیط واقعی را با محیط بازی اشتباه بگیرند . بازی هایی که خشونت و ترس را نشان می دهند اثرات بدی بر روح و روان نوجوانان می گذارند .

* - اثرات بازی های رایانه ای :

برخی اطلاعاتی که در اینترنت وجود دارند، صحیح نیستند چون از سوی منابع و افراد مختلف منتشر می شوند .

عکس ها یا فیلم های خانوادگی خود را هرگز وارد اینترنت نکنید . اطلاعات شخصی شما ممکن است مورد سرقت و سوء استفاده قرار بگیرد

رمز عبور پست الکترونیک یا رمز کارت بانکی والدین و نظایر آن را فاش نکنید .

اعتیاد به بازی های رایانه ای یا اینترنت باعث اختلال در زندگی و تحصیل شما می شود . فقط ساعت خاصی را به این کار اختصاص دهید

* - نکاتی که هنگام وارد شدن به فضای مجازی و اینترنت رعایت کرد:

تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت

(ظهور اسلام در شبه جزیره عربستان)

آموزش درس ۹ مطالعات هشتم

* - شبه جزیره عربستان: شبه جزیره عربستان که جزیره العرب نیز نامیده می شود در جنوب غربی آسیا واقع شده است و حدود سه میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد

* - سرزمین عربستان را چه چیز تشکیل می دهد: بخش وسیعی از این سرزمین را بیابان ها و ریگزار ها و قسمت دیگری را نواحی کوهستانی تشکیل می دهند

* - مناطق کوهستانی عربستان و شهرهای این منطقه: حجاز از جمله مناطق کوهستانی واقع در غرب جزیره العرب است و شهرهای مکه ، یثرب (مدینه) و طائف در این منطقه قرار دارند

* - زندگی صحرا نشینی مردمان عربستان: آب و هوای گرم و خشک و کمبود آب باعث شده اغلب ساکنان عربستان زندگی صحرا نشینی داشته باشند

* - زندگی مردم عربستان از چه راههایی بود: ۱- زندگی صحرا نشینی و پرورش دام ها ۲- کشاورزی ۳- دادوستد با نقاط مختلف از طریق کاروان های تجاری

* - عصر جاهلیت: اوضاع و شرایط اجتماعی و فرهنگی مردم عربستان در دوران پیش از بعثت به گونه ای بود که از آن به عصر جاهلیت یاد می شود.

* - ساکنان جزیره العرب را: قوم عرب تشکیل می دادند و به شکل قبیله ای زندگی می کردند و فاقد حکومت متمرکز بودند

* - دین عرب ها در دوران جاهلیت: در آن زمان بیشتر عرب ها بت می پرستیدند و کعبه ، خانه خدا را از بت های گوناگون بر کرده بودند . البته گروهی از عرب ها نیز پیرو حضرت ابراهیم و یا دین های یهود ، مسیح و زردشت بودند

* - زنان در عصر جاهلیت: زنان اغلب از مقام و موقعیت پایینی برخوردار بودند و برخی مردان از داشتن فرزند دختر احساس حقارت می کردند

* - تعصبات اعراب جاهلی: اعراب جاهلی نسبت به قبیله خود تعصب شدید و کورکورانه ای نشان می دادند . آنان بی توجه به اینکه حق با چه کسی است ، از اعضای قبیله ی خود در برابر افراد دیگر قبایل دفاع و پشتیبانی می کردند

* - عواملی که باعث گسترش درگیری های قبیله ای شد: تعصب قبیله ای موجب بروز کینه و حس انتقام جویی در میان قبایل مختلف عرب شده بود و جنگ و خونریزی های بیپایی را به دنبال داشت . از سوی دیگر کمبود غذا و سایر نیازهای زندگی نیز عامل دیگری برای گسترش درگیری های قبیله ای و رواج غارتگری بود

* - تولد پیامبر(ص):

حضرت محمد(ص) در خاندانی شریف و محترم در شهر مکه به دنیا آمد

* - چرا پیامبر را محمد امین می گفتند:

آن حضرت و اجداد پاکشان تحت تأثیر محیط آلوده به شرک و فساد مکه قرار نگرفتند و چنان به پاکدامنی و درستکاری مشهور شد که او را محمد امین می خواندند

* - محل عبادت پیامبر:

حضرت محمد(ص) کوه های اطراف مکه و از جمله غار حسرا را برای عبادت بر می گزید و اوقات زیادی را در آنجا می گذراند. در ۲۷ رجب سالی که آن حضرت به ۴۰ سالگی رسیده بود، فرشته وحی در غار حرا بر او نازل شد و فرمان پیامبری را از جانب خداوند ابلاغ کرد

* - حضرت خدیجه:

حضرت خدیجه از زنان ثروتمند مکه بود و تمام دارایی خود را در راه نشر اسلام، کمک به فقیران و آزادی بردگان خرج کرد

* رسول خدا در آغاز بعثت:

پیامبر در آغاز بعثت به صورت فردی و پنهانی مردم را به پرستش خدای یگانه و ایمان به روز رستاخیز دعوت میکرد. در نتیجه ی این دعوت، تعدادی از مردم مکه به اسلام ایمان آوردند

* - پیامبر پس از سه سال مأموریت مخفیانه:

پس از سه سال، پیامبر مأموریت یافت نخست خویشاوندان و سپس عموم مردم را آشکارا به اسلام دعوت نماید. در این مرحله از دعوت، رسول خدا علاوه بر آنکه مردم را به عبادت خدای یکتا فرا می خواند، پرستش بت ها را نکوهش می کرد و از سرانجام بد کافران سخن می گفت

* - چه کسانی از گسترش دین اسلام دچار بیم و هراس شدند:

اشراف مکه به ویژه بزرگان قبیله قریش مانند ابولهب، ابوجهل و ابوسفیان که بر مکه حکومت می کردند

* - مشرکان به پیامبر چه پیشنهادی دادند:

پیشنهاد کردند که ریاست قبیله و قوم و دریافت ثروت فراوان را بپذیرد و از عقاید خود دست بردارد

* - پیامبر در مقابل پیشنهاد مشرکان چه فرمود:

من برای گردآوری مال و فرمانروایی مبعوث نشده ام، خدایم مرا به عنوان پیام آور به سوی شما فرستاده، هرگاه از من بپذیرید، این موجب سعادت شما در دو جهان است و اگر آن را رد کنید، من در این راه استقامت می ورزم تا خدا میان من و شما داوری کند

* - سران مشرکین چه تصمیمی گرفتند:

تصمیم گرفتند ایشان و مسلمانان را مورد آزار و شکنجه قرار دهند. آنان بدترین دشمنان و نهمت ها را به رسول خدا نسبت می دادند و برخورد های زشت و ناپسندی با آن حضرت می کردند

* - مشرکان برای جلوگیری از گسترش اسلام:

اقدام به آزار و شکنجه ی مسلمانان کردند. شماری از پیروان رسول خدا به ویژه تهیدستان یا بردگان مورد شدیدترین شکنجه ها قرار گرفتند

* - از جمله افرادی زیر شکنجه های مشرکان به شهادت رسیدند و یا مجروح شدند:

یاسر و همسرش سمیئه به شهادت رسیدند پسرشان عمار و نیز بلال حبشی از جمله این افراد بودند که مجروح شدند

* - پیامبر از مسلمانان خواست به حبشه هجرت کنند:

آزار و اذیت مشرکان نسبت به پیروان اسلام آن قدر افزایش یافت که پیامبر از مسلمانان خواست به حبشه مهاجرت کنند

* - تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان توسط مشرکان:

مشرکان متوجه شدند با شکنجه و سرکوب نمی توانند مانع گسترش اسلام شوند، تصمیم گرفتند مسلمانان را تحریم کنند، از این رو عهدنامه ای را امضا کردند که بر اساس آن هر گونه خرید و فروش و رابطه ی اجتماعی (ازدواج) با پیروان اسلام ممنوع شده بود

* - پس از امضای تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان:

به پیشنهاد ابوطالب به یکی از دره های اطراف مکه به نام شعب ابوطالب پناه بردند. آنها حدود سه سال شرایط بسیار سختی را در این دره تحمل کردند

* - تغییر یثرب به مدینه النبی:

جوانان آن شهر که در باره اخلاق نیکو و پستدیده ی رسول خدا مطالبی شنیده بودند به استقبال ایشان رفتند. از آن پس نام یثرب به مدینه النبی یعنی شهر پیامبر تغییر داده شد

* - انصار:

در تاریخ اسلام به گروهی از ساکنان مدینه که با پیامبر(ص) پیمان بستند و آن حضرت را یاری کردند انصار (یاری کنندگان) می گویند

* - مهاجرین:

گروه دیگری از مسلمانان که اموال و دارایی خود را رها نمودند و از مکه به مدینه رفتند، به مهاجرین (هجرت کنندگان) معروف هستند

* - اقدامات پیامبر در مدینه:

تأسیس مسجد

علاوه بر آنکه مکانی برای عبادت و اجرای مراسم مذهبی به شمار می رفت، مرکزی برای مشورت و تصمیم گیری در باره ی امور سیاسی و نظامی بود

پیمان برادری به جای تعصب قومی و قبیله ای

مسلمانان ساکن مدینه یعنی مهاجرین و انصار از قبایل مختلف بودند. پیامبر به منظور ایجاد محبت و دوستی بین مسلمانان، آنها را دو به دو یا بکدیگر برادر اعلام کرد. این کار در جهت ایجاد امت اسلامی بود

پیمان نامه سیاسی

پیامبر لازم می دانست میان ساکنان مدینه اتحاد سیاسی برقرار شود. از این رو پیمان نامه ای تنظیم شد و مسلمانان و یهودیان متعهد شدند که به آن عمل کنند. تدوین و امضای این پیمان نامه، در واقع اعلام رسمی تأسیس حکومت اسلامی به رهبری پیامبر در شهر مدینه بود

* - چرا پیامبر اقدام به جنگ ها می نمود : در جنگ های اُحد و خندق این مسلمانان بودند که مورد حمله ی مشرکان قرار گرفتند و ناگزیر شدند از خود دفاع کنند . برخی جنگ ها نیز برای دفع تهدیدهای خطرناک دشمنان رخ داد ، برای نمونه پس از آنکه برخی قبایل یهود پیمان شکنی کردند و با مشرکان علیه مسلمانان متحد شدند ، پیامبر ناگزیر شد با آنان نبرد کند .

* - سفارش پیامبر به پیروانش در جنگ ها : به رعایت اصول اخلاقی و ارزش های انسانی در جنگ ها توصیه می نمود ، او به ویژه سفارش می کرد با اسیران خوش رفتاری نمایند و از تخریب و غارت اموال مردم در جنگ پرهیز کنند . آن حضرت همچنین مراقب بود که مسلمانان همانند مشرکان رفتار نکنند

* - علت نامه نوشتن پیامبر به فرمانروایان کشورهای مختلف : از آنجایی که هدف دین اسلام هدایت همه ی مردم جهان است ، پیامبر به فرمانروایان کشورهای مختلف از جمله ایران ، روم و حبشه نامه نوشت و آنان را به اسلام دعوت کرد

* - اخلاق پیامبر : رسول خدا آراسته به صفات نیکی چون مهربانی، گذشت، پارسایی و ساده زیستی بود و بخل، حسد، آز و طمع در وجود او راه نداشت.

* - هدف پیامبر از بعثت : او هدف از بعثت خود را ترویج ارزش های اخلاقی بیان می کرد و تربیت و رستگاری انسان ها را برتر و بالاتر از هر کار دیگری می شمرد.

* - پیامبر از چه اصلی برای مشارکت مردم بهره می گرفت : آن حضرت از اصل مشورت برای مشارکت دادن مردم در امور حکومت به خوبی بهره می گرفت و پس از مشورت با اصحاب اقدام به تصمیم گیری در مسائل مهم سیاسی و نظامی می کرد.

* - پیامبر در واقعه غدیر خم : پیامبر در حضور زائران خانه خدا دست علی(ع) را بالا برد و فرمود : ای مردم هر کس که من پیشوای او هستم ، پس این علی پیشوای اوست . خداوند او را دوستداران او را دوست بدار و دشمنانش را دشمن باش

آموزش درس ۱۰ مطالعات هشتم (از رحلت پیامبر تا قیام کربلا (نیوا)) نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - فوت پیامبر : حضرت محمد(ص) در ۲۸ صفر سال ۱۱ هجری در مدینه وفات یافت و در همان شهر به خاک سپرده شد .

* - ماجرای سقیفه ی بنی ساعده : پس از رحلت پیامبر در حالی که علی(ع) و شماری از اصحاب مشغول خاک سپاری بودند تعدادی از انصار و مهاجرین در سقیفه بنی ساعده گرد آمدند و در باره جانشینی پیامبر به گفتگو پرداختند . هر دو گروه با نادیده گرفتن وصیت پیامبر در غدیر خم مدعی بودند که خلافت و جانشینی رسول خدا حق آنان است

* - به خلافت رسیدن ابوبکر : با توجه به اینکه از گذشته میان انصار رقابت و اختلاف وجود داشت . جمعی از حاضران در سقیفه ، با ابوبکر که یکی از مهاجرین کهنسال بود بیعت کردند و بدین ترتیب وی به عنوان خلیفه اول شناخته شد

* - سکوت حضرت علی در ابتدای خلافت ابوبکر : گروهی از مسلمانان با یاد آوری خطبه پیامبر در غدیر ، خواهان بیعت با علی(ع) بودند اما علی(ع) با سکوت خود مانع بروز تفرقه و درگیری میان مسلمانان شد تا اسلام پایدار بماند

* - خلافت ابوبکر : ابوبکر حدود دو سال خلافت کرد . او پیش از آنکه از دنیا برود عمسبرین خطاب را به جانشینی خود برگزید

* - خلافت عمر : عمر در دوران ده ساله حکومت خود کار فتوحات را که از اواخر دوران خلافت ابوبکر آغاز شده بود با جدیت دنبال کرد . سپاهیان اعزامی از سوی عمر ، علاوه بر بخش وسیعی از ایران ، کشورهای سوریه ، لبنان ، فلسطین و مصر را نیز فتح کرد

* - خلافت عثمان و اوضاع کشور در زمان او : عثمان خلیفه سوم توسط شورای که عمر تعیین کرده بود به خلافت رسید . در زمان او بر خلاف دو خلیفه نخست ، زندگی تجملاتی و شیوه اشرافی رواج یافت و اطرافیان و کارگزاران خلیفه با ثروت به دست آمده از فتوحات به خوش گذرانی مشغول شدند

* - مجازات و تبعید بعضی از یاران پیامبر : عثمان جمعی از صحابه و یاران نزدیک پیامبر مانند ابوبکر ، عمار و مالک اشتر را به دلیل آنکه از او و اطرافیانش انتقاد می کردند ، مجازات و تبعید کرد

* - عاقبت عثمان : عملکرد اطرافیان خلیفه سوم نارضایتی گروهی از مسلمانان را برانگیخت . آنان از نقاط مختلف به مدینه آمدند و اعتراض خود را نسبت به عملکرد عاملانش اعلام کردند . امام علی(ع) تلاش زیادی کرد که مخالفان را آرام کند و مانع بروز درگیری و خونریزی شود ، اما سرانجام معترضان خشمگین به خانه خلیفه هجوم بردند و او را کشتند

* - تولد حضرت علی و دوران کودکی و نوجوانی او : امام علی(ع) فرزند ابوطالب در کعبه به دنیا آمد . آن حضرت دوران کودکی و نوجوانی را در خانه ی حضرت محمد(ص) و تحت تربیت وی به سر برد

* - ترک شهر مکه توسط پیامبر و رفتن به مدینه:

شهامت و فداکاری علی (ع) و خوابیدن در بستر پیامبر سبب شد که پیامبر بدون هیچ آسیبی از مشرکان ، مکه را به سوی مدینه ترک کند

* - در دوران سه خلیفه حضرت علی چه می کرد:

آن حضرت به تفسیر قرآن ، تربیت شاگردان و پاسخ گویی به سوالات دینی مردم می پرداخت . همچنین ایشان به عمران و آبادی و احداث نخلستان ها توجه زیادی داشت

* - به خلافت رسیدن حضرت علی (ع):

پس از گشته شدن عثمان ، مردم دریافتند که جامعه اسلامی بی سرپرست مانده است . بسیاری از مهاجرین و انصار خواهان بیعت با علی (ع) شدند ، اما آن حضرت تمایلی به پذیرش خلافت نداشت . سرانجام با اصرار زیاد مردم ، امام علی (ع) منصب خلافت را پذیرفت

* - عوامل مخالفت ریاست طلبان با حضرت علی (ع):

اصرار علی (ع) بر عمل به قرآن و سنت پیامبر و اجرای عدالت موجب مخالفت و دشمنی ریاست طلبان شد . این گروه چون اطمینان یافتند که امام به دلخواه آنان عمل نخواهد کرد به فتنه جویی پرداختند و سه جنگ جمل ، صفین و نهروان را بر آنحضرت تحمیل کردند

* جنگ جمل:

از آنجا که امام علی (ع) هیچگونه تمایلی به جنگ و خونریزی میان مسلمانان نداشت ، کوشید با نصیحت بیعت شکنان و اتمام حجت با آنان از جنگ جلوگیری کند اما شورشیان اقدام به جنگ کردند . امام در جنگ جمل بیعت شکنان را شکست داد

* - جنگ صفین :

در جنگ صفین امام علی (ع) به مقابله با سپاه معاویه رفت و آنها را ظالمین نامید . پایداری یاران علی (ع) به ویژه مالک اشتر آثار شکست را بر چهره ی سپاه ستمگر آشکار ساخت . اما در آخرین لحظات ، نیرنگ عمر و عاصی مانع پیروزی سپاهیان امام علی (ع) شد

* - چرا حضرت علی (ع) شهر کوفه را مرکز خلافت قرار داد:

امام در ابتدای حکومت خود ، برای دفع تهدیدات بیعت شکنان و دشمنان عدالت از مدینه رهسپار عراق شد و شهر کوفه را مرکز خلافت خود قرار داد

* - مهم ترین ویژگی ها و دستاوردهای حکومت حضرت علی (ع):

* - امام حسن (ع) :

پس از شهادت امیر مومنان در ۲۱ رمضان سال ۴۰ مردم کوفه با امام حسن (ع) بیعت کردند

* - چرا امام حسن ناچار شد پیشنهاد صلح معاویه را بپذیرد:

معاویه با وعده ی دادن پول و مقام ، فرماندهان سپاه امام حسن مجتبی (ع) را فریب داده و جذب خود نموده بود

* - جلوگیری از شکست معاویه در جنگ صفین:

معاویه سیاستمداری فریکار بود و با دادن پول و مقام ، اشخاص یا نفوذ و قدرتمند را جذب خود می کرد . عمرو عاص یکی از این افراد بود ، او که به طمع دست یافتن به حکومت مصر به معاویه پیوسته بود ، نقش مهمی در جلوگیری از شکست معاویه در جنگ صفین داشت .

* - معاویه بعد از صلح چه کرد::

معاویه در شام (سوریه) به خلافت نشست . او سیاستمداری فریکار بود و با دادن پول و مقام ، اشخاص با نفوذ و قدرتمند را جذب خود می کرد .

* - به دستور معاویه چه کارهایی صورت گرفت:

به دستور او بر منبر و در خطبه های نماز جمعه به امام علی بدگویی می شد . یاران و پیروان آن حضرت مورد آزار و شکنجه قرار می گرفتند .

* - معاویه با توطئه ای ،

امام حسن (ع) را به شهادت رساند . او همچنین فرزندش یزید را به جانشینی خود ، انتخاب و خلافت را موروثی کرد .

* - زمینه های قیام امام حسین (ع):

امام حسین (ع) سال ها در کنار پدرش امیر مومنان و برادرش امام حسن (ع) در صحنه ی جهاد و مبارزه حاضر بود . آن حضرت پس از شهادت برادر ، با سخنرانی و نامه های افشاگرانه علیه حکومت ظالمانه ی معاویه مبارزه کرد . پس از مرگ معاویه ، پسرش یزید طبق وصیت او به خلافت رسید

* - مردم کوفه پس از شنیدن خبر حرکت امام حسین (ع):

با نوشتن نامه های فراوان ایشان را به آن شهر دعوت کردند . امام نخست اعتنایی به آن نامه ها نکرد ، اما با اصرار کوفیان ، پسر عموی خود مسلم بن عقیل را روانه ی آنجا کرد . پس از ورود مسلم به کوفه ، هزاران نفر با مسلم به نمایندگی از امام حسین بیعت کردند . امام پس از دریافت نامه مسلم عازم کوفه شد

* - عبدالله بن زیاد در شهر کوفه:

عبدالله با ایجاد رعب و وحشت مردم را ترساند و مسلم بن عقیل را دستگیر کرد و به شهادت رساند . او سپس مردم کوفه را وادار کرد که آماده ی جنگ با امام حسین (ع) شوند

* - واقعه عاشورا :

سپاه یزید مانع رسیدن امام حسین و یارانش به کوفه شدند و کاروان آن حضرت را ناچار به توقف در سرزمین گرم و خشک کربلا (نینوا) نمودند . لشکریان یزید که تعدادشان بسیار زیاد بود ، امام حسین (ع) و یارانش را در محاصره و در روز عاشورا جنگ را آغاز کردند . امام و یارانش که مرگ در راه عقیده و ایمان را سعادت در سایه حکومت ستمگران را ننگ می دانستند شجاعانه جنگیدند و در راه حق به شهادت رسیدند

* - امام حسین (ع) در وصیت نامه خود از هدف از قیام را چه فرمود:

هدف من اصلاح امت جدم رسول الله ، امر به معروف و نهی از منکر و پیاده کردن سیره ی رسول الله و پدرم علی بن ابیطالب است

* - سلسله های ایرانی و نقش آنها در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی :

خلافت عباسیان پس از یک قرن ضعیف شدند . از این رو شرایط مناسبی برای تشکیل سلسله های ایرانی به وجود آمد . این سلسله ها نقش زیادی در شکوفایی تمدن ایرانی - اسلامی داشت

* - مهم ترین سلسله های ایرانی در فاصله قرن سوم تا پنجم هجری:

طاهریان - صفاریان - علویان - سامانیان - آل بویه . این سلسله ها به جزء علویان طبرستان ، ریشه و تبار ایرانی داشتند .

* - رابطه سلسله های طاهریان و سامانیان با خلفای عباسی :

این سلسله ها با فرمان خلفای عباسی به قدرت رسیدند و با تأیید آنها به حکومت خود ادامه دادند . این دو سلسله روابطی دوستانه با خلافت عباسیان برقرار کردند و امیران این سلسله ها معمولاً نسبت به خلفا اظهار وفاداری و فرمانبری می کردند . البته طاهریان و سامانیان در اداره امور قلمرو خود مستقل بودند و اجازه نمی دادند نمایندگان خلیفه در امور داخلی آنان دخالت کنند

* - طاهر ذوالیمینین:

بنیانگذار سلسله طاهریان به فرمان مأمون خلیفه عباسی به حکومت خراسان منصوب شد .

* - امیر اسماعیل سامانی :

موسس سلسله سامانیان یا تأیید خلیفه عباسی به حکومت رسید .

* - سلسله هایی که بدون اجازه خلفای عباسی حکومت خود را برپا کردند :

صفاریان - علویان طبرستان - آل بویه

* - روابط صفاریان با خلفای عباسی :

روابط صفاریان با خلافت عباسی ، خصمانه بود یعقوب لیث صفاری علاوه بر آنکه حکومت طاهریان را برانداخت ، به عراق لشکر کشی کرد و قصد داشت بغداد را تصرف کند ، اما از سپاه خلیفه شکست خورد . او در فکر جبران این شکست بود اما بیماری و مرگ فرصت جنگی دیگر را با خلیفه به وی نداد

* - چرا خلفای عباسی دشمن علویان طبرستان بودند :

زیرا علویان پیرو مذهب شیعه بودند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی شناختند و از آنان اطاعت نمی کردند

* - رابطه سلسله آل بویه با عباسیان:

رابطه سلسله آل بویه با عباسیان خصمانه بود . چون آل بویه بغداد را تصرف کردند و خلفای عباسی را تحت نفوذ و سلطه ی خود گرفتند

* - سلسله ال بویه :

آل بویه پیرو مذهب شیعه بودند . در دوران حکومت آنها معارف و فرهنگ شیعه در ایران مورد توجه قرار گرفت و گسترش یافت

* - به دستور فرمانروایان آل بویه چه کارهایی انجام شد :

به دستور فرمانروایان آل بویه حرم مظهر امامان در نجف ، کربلا و کاظمین بازسازی شد و مراسم روز عید غدیر و مجالس سوگواری امام حسین (ع) با شکوه برگزار شد

* - ایرانیان مسلمان در تأسیس و گسترش کدام علوم پیشگام بودند :

معارف اسلامی ، علوم انسانی ، هنر و ادبیات

* - اقدامات مهم علمی و فرهنگی ایرانیان در قرون نخست هجری:

* - مترجمانی مانند عبدالله بن مقفع (روزبه ایرانی) کتاب های خود را در موضوعاتی:

در موضوع تاریخ پادشاهان و قهرمانان کهن ایران و نیز اندرزنامه ها و آداب کشور داری

* - کدام سلسله های ایرانی نقش چشمگیری در رونق و شکوفایی فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی داشتند :

سلسله های ایرانی به خصوص سامانیان و آل بویه - زیرا بیشتر فرمانروایان این سلسله ها به علم و ادب علاقه مند بودند و برای عالمان ، دانشمندان و ادیبان ، ارزش و احترام فراوانی قائل می شدند

* - رونق ادبیات فارسی :

از قرن سوم هجری به بعد در نتیجه علاقه امیران و وزیران حکومت های صفاریان و سامانیان به فرهنگ و زبان ایرانی ، رونق ادبیات آغاز شد .

* - وزیران سامانی :

خاندان جیهانی و خاندان بلعمی (وزیران سامانیان)

* - شاعران معروف دوره ی سامانی :

۱- رودکی پدر شعر فارسی ۲- فردوسی

* - از نخستین جلوه های معماری ایرانی - اسلامی :

مساجد بود.

* - کدام آرامگاه ها جلوه ی شکوهمند میراث معماری ایرانی - اسلامی بودند :

آرامگاه امیر اسماعیل سامانی در بخارا و آرامگاه قابوس وشمگیر در گنبد کاووس

* - در چه صورت جمعیت افزایش می یابد:

اگر تعداد افرادی که در محدوده زمان و مکان معینی متولد می شوند بیشتر از افرادی که از دنیا می روند باشد جمعیت افزایش می یابد

* - در چه صورت جمعیت کاهش می یابد:

اگر تعداد افرادی که متولد می شوند کمتر از افرادی که از دنیا می روند باشد، جمعیت کاهش می یابد

* - رشد منفی جمعیت:

برخی کشورها که تشکیل خانواده در آنها کمتر صورت می گیرد یا تعدادزاد و ولدها کمتر از مرگ و میرها شده است، دارای رشد منفی در جمعیت خود هستند

* - جمعیت را به چه گروه های سنی تقسیم می کنند:

الف) جمعیت یکسال تا ۲۵ سال (کودکان و نوجوانان و جوانان) ب) جمعیت ۲۶ تا ۶۵ سال (بزرگسالان) ج) بیشتر از ۶۵ سال (سالمندان)

* - وقتی رشد جمعیت منفی می شود

در این کشورها با کم شدن زاد و ولد، جمعیت جوان کاهش و تعداد سالمندان افزایش می یابد و جامعه از نیروی جوان که می تواند کار کند و با فعالیت های اقتصادی و آموختن علم به پیشرفت کشور کمک کند، محروم می شود

* - کشورها با چه مشکلاتی روبرو می شوند:

* - جمهوری اسلامی ایران به خاطر: وسعت زیاد و منابع و ثروت های طبیعی فراوان، با برنامه ریزی مناسب امکان افزایش جمعیت کشور تا دو برابر، برای ساختن ایرانی آبادتر و قوی تر وجود دارد

* - در کشور ما

مرکز آمار ایران

مسئولیت سرشماری جمعیت را به عهده دارد.

* - مرکز آمار ایران

اطلاعات مختلف مربوط به جمعیت را هر ۵ سال یک بار جمع آوری و در کتاب ها با نشریات الکترونیکی

منتشر می کند.

* - تراکم جمعیت:

به نسبت افرادی که در یک جا زندگی می کنند به مساحت آنجا تراکم جمعیت آن مکان می گویند

* - تراکم جمعیت چگونه محاسبه می شود:

برای محاسبه ی تراکم جمعیت یک منطقه، جمعیت آن منطقه را بر مساحت تقسیم می کنند

* - چرا نواحی داخلی ایران جمعیت

در نواحی داخلی ایران به دلیل کمبود بارندگی، آب و هوای گرم و خشک و خاک های نامساعد و شور جمعیت بسیار کمی زندگی می کنند. مانند دشت لوت و دشت کویر

بسیار کمی زندگی می کنند:

* - پرجمعیت ترین و پرتراکم ترین

منطقه ی شهری تهران است - چون تهران پایتخت کشور است و در این شهر سازمان های مهم دولتی، دانشگاه ها، بیمارستان ها و صنایع زیاد مسقر شده است

* - ناحیه ی کشور ما:

* - مشکلات شهرهای بزرگ:

آلودگی هوا، ترافیک، آلودگی صوتی و هزینه های بالاتر زندگی

* - دومین ناحیه ی پرتراکم در کشور ما:

جلگه های کناره ی دریای خزر - به دلیل باران کافی و آب فراوان و هوای معتدل و خاک حاصلخیز

* - افزایش جمعیت در ناحیه ی خوزستان به دلیل:

بعضی از مناطق ایران به دلیل داشتن معادن و ذخایر، جمعیت زیادی را به خود جذب کرده اند مانند ناحیه ی خوزستان به دلیل داشتن منابع نفت و گاز

* - چرا کوهپایه های البرز و زاگرس جمعیت زیادی را به خود جذب کرده است:

به دلیل خاک حاصلخیز و بارندگی کافی

* - یک جدول دو ستونه رسم کنید در یک ستون نام ناحیه و در ستون دیگر عوامل موثر بر پراکندگی جمعیت را بنویسید

نام ناحیه	میزان تراکم	عوامل موثر در پراکندگی جمعیت
منطقه ی شهری تهران	زیاد	پایتخت بودن، وجود سازمان های مهم دولتی، دانشگاه ها، بیمارستان ها
جلگه های کناره ی دریای خزر	زیاد	باران کافی، آب فراوان، هوای معتدل و خاک حاصلخیز
دشت کویر و لوت	کم	کمبود بارش و آب و هوای گرم و خشک
استان خوزستان	زیاد	داشتن منابع نفت و گاز

* - انسان ها از منابع گوناگون :

از این منابع برای تأمین غذا، پوشاک، وسایل زندگی، پخت و پز، رفت و آمد و همه نیازهای دیگر خود استفاده می کند

* - برای جلوگیری از کاهش یا به خطر افتادن منابع :

باید راه های استفاده صحیح از منابع را یاد بگیریم

* - به طور کلی آب مورد نیاز انسان از کجا تأمین می شود؟

از آب های سطحی (رودها) یا آب های زیر زمینی (چاه، چشمه، قنات) تأمین می شود

* - یکی از منابع مهم تأمین آب شهرنشینان و روستاییان

رودها هستند.

* - اغلب رودهای دائمی و پر آب ایران از کوه های

البرز

و زاگرس

سرچشمه می گیرند

* - چرا بیشتر رودهای ایران برای کشتیرانی مناسب نیستند؟

رودهای پر آب ایران چون از شب های تند کوهستانی جاری می شوند قابل کشتیرانی نیستند و فقط در بخشی از رود کارون می توان کشتیرانی کرد

* - سه حوضه ی آبریز ایران :

حوضه آبریز دریای خزر

رودهای پر آبی که از کوه های البرز و ارتفاعات شمالی سرچشمه می گیرند و به دریای خزر می ریزند

حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان

رودهایی که از کوه های زاگرس یا کوه های پراکنده داخلی سرچشمه می گیرند و به خلیج فارس و دریای عمان می ریزند

حوضه آبریز داخلی

رودهایی که به دریاچه ها و باتلاق های داخلی یا زمین های اطراف خود نفوذ می کنند و معمولاً موقت یا فصلی هستند

* - میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد :

میزان مجاز مصرف آب برای یک فرد در شبانه روز ۱۵۰ لیتر تعیین شده است اما در ایران متوسط مصرف در شبانه روز ۲۵۰ تا ۳۰۰ لیتر است

* - با تغییر شیوه های زندگی

مصرف آب روز به روز بیشتر شده است .

* - مصرف درست آب :

در موقع حمام کردن یا مسواک زدن، شیر آب را باز نگذاریم چرا که در هنگام دوش گرفتن به طور متوسط هر دقیقه ۲۰ لیتر آب مصرف می شود

شیرهای آب را همیشه بازدید و تعمیر کنیم تا چکه نکند

* - برای آلوده نکردن آب

زیاله ها را در رودها و آب های جاری نریزیم، از نظر دین اسلام آلوده کردن آب ها گناه است

از مواد شوینده که ترکیبات شیمیایی دارند، کمتر استفاده کنیم، چون این مواد آب های زیر زمینی را آلوده می کنند

* - خاک چگونه تشکیل می شود؟

خاک، لایه نازکی از پوسته ی زمین است که از خرد شدن سنگ ها پدید آمده است. خاک طی زمان طولانی با توجه به عواملی مانند سنگ ها، آب، دمای هوا و موجودات زنده یک منطقه تشکیل می شود

* - مقایسه خاک جلگه ها

در جلگه ها و اطراف رودها و برخی کوه پایه ها خاک حاصلخیزی وجود دارد که مواد آلی و معدنی مناسب دارند. اما خاک برخی مناطق مرکزی، داخلی یا جنوبی کشور به علت وجود نمک یا آهک در خاک، برای کشاورزی مناسب نیست .

با خاک مناطق مرکزی و جنوبی :

* - چه عواملی موجب از

بین رفتن خاک می شود؟

مصرف بیش از حد مواد غذایی و کشت پی در پی یک محصول در زمین و استراحت ندادن به خاک

قطع بوته ها و کندن درختان که موجب می شود خاک در اثر باد و باران به راحتی شسته می شود

استفاده ی نا مناسب و بی رویه از کودهای شیمیایی

ایجاد ساختمان و جاده و کارخانه روی خاک های قابل کشت

دفن زیاله در خاک

* - در کشور ما سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری

حفاظت از خاک را بر عهده دارد .

* گردشگر: به کسانی که محل اقامت یا کار خود را به طور موقت ترک می کنند و برای استراحت یا گردش و دیدن یا مطالعه ی مکان های تاریخی و طبیعی ، به سفر می روند گردشگر می گویند

* خداوند در قرآن در باره ی سفر کردن چه می فرماید: ای پیامبر به بندگان بگو در زمین سفر کنید تا از عاقبت کسانی که قبل از شما بودند آگاه شوید

* گردشگری در گذشته و حال: در گذشته تعداد کسانی که به مسافرت می رفتند بسیار کم بود اما با گذشت زمان ، تعداد گردشگران بیشتر شد ، به طوری که امروزه میلیون ها نفر از مردم جهان در ایام مختلف سال از جایی به جای دیگر سفر می کنند

مطالعه ی آثار تاریخی

زیارت اماکن مقدس

تفریح و استراحت

طبیعت گردی

بازدید از نمایشگاه ها یا گردهمایی های علمی

* انواع گردشگری:

* علاوه بر استراحت و تفریح با پدیده های زیبای طبیعی و مکان های تاریخی و فرهنگی آشنا می شوند و چیزهای زیادی در باره مکان ها و آداب و رسوم مردم مناطق مختلف یاد می گیرند

* اهمیت گردشگری: شغل های مختلفی ایجاد می شود مثل هتل داری ، دفاتر فروش بلیط ، دفاتر حمل و نقل ، فروش صنایع دستی و غذاها و شیرینی های محلی

ما ایرانیان براساس فرهنگ و ارزش های دینی خود، با گردشگرانی که از خارج از کشور به ایران می آیند، با احترام و محبت برخورد می کنیم و سعی می کنیم آنها را با فرهنگ، تمدن و تاریخ خود آشنا کنیم

* گردشگری نقش مهمی در افزایش **درآمد مردم** یک منطقه دارد .

* یکی از وسایل مهمی که باید برای گردشگری با انجام هر نوع سفر از آن استفاده کرد **نقشه** است .

* چرا نقشه وسیله ی مهمی در گردشگری است؟ **نقشه ها** به ما کمک می کنند تا مکان های جدید را بهتر پیدا کنیم و سریع تر خود را به آنجا برسانیم . بدون نقشه ممکن است مسیرها را اشتباه کنیم یا زمان زیادی برای پیدا کردن یک مکان صرف کنیم

* یکی دیگر از نقشه هایی که به هنگام سفر باید همراه داشته باشیم ، نقشه **راه ها** است .

* بر روی نقشه ی راه ها ، جاده های اصلی و فرعی و همچنین مکان های خدماتی چون رستوران ها ، تعمیرگاه ها ، پمپ بنزین ها ، نمازخانه ها و نظایر آن مشخص شده است مشخص شده است؟

* سفرهای زیارتی به چه منظوری: **سفرهای زیارتی به منظور بازدید از مکان های مقدس و زیارت مرقد پیامبران الهی، امامان بزرگوار (ع) و امامزاده ها انجام می گیرد**

* مساجد از چه نظر مورد توجه گردشگران است: **مساجد علاوه بر محل عبادت ، از نظر معماری زیبای اسلامی نیز مورد توجه گردشگران هستند**

* کدام مساجد از نظر معماری زیبای اسلامی مورد توجه گردشگران هستند: **مسجد امام و شیخ لطف اله در اصفهان ، مسجد جامع یزد ، مسجد گوهرشاد در مشهد**

* مهم ترین قطب زیارتی کشور **مشهد** است .

* سخن امام رضا (ع) در مورد صدقه: **صدقه بده ، هر چند کم باشد زیرا هر کار کوچکی که صادقانه برای خدا انجام شود بزرگ است**

* حرم مطهر امام رضا (ع) و مجموعه آستان قدس رضوی علاوه بر **اهمیت زیارتی از نظر معماری و تاریخی نیز اهمیت فراوانی دارند**

* در صحن های مطهر امام رضا (ع) آرامگاه کدام شخصیت های بزرگ علمی مذهبی: **شیخ بهایی و علامه محمدتقی جعفری**

* در مجموعه آستان قدس رضوی کدام موزه ها: **موزه قرآن - موزه سکه - موزه صدف - موزه سلاح**

* در موزه امام رضا (ع) آثار مختلفی از جمله: **مدال هایی که برخی از نخبگان علمی و همچنین ورزشکاران اهدا کرده اند نگهداری می شود**

* از مهم ترین اشیای موجود در موزه امام رضا: **در این موزه می توان به قرآن های نفیس که با خط مبارک ائمه اطهار بر روی پوست آهو نوشته شده ، اولین سنگ مرقد مطهر امام رضا (ع) و سکه ها و کتیبه های نفیس اشاره کرد**

* - از جمله آثار تاریخی ایران :

کاخ ها ، مساجد ، کاروانسراها ، حمام ها ، بازارها ، پل ها ، خانه های تاریخی و برج ها

برخی از این بناها میراث جهانی هستند

* - طبیعت گردی :

یکی از انواع گردشگری ، گردش و استراحت یا مطالعه و تحقیق در مکان های طبیعی چون کوه ها ، غارها ، چشمه های آب معدنی و بیابان ها و جنگل ها و پناهگاه های حیات وحش و روستاها است

* - کشور ایران به دلیل :

داشتن ناهمواری های مختلف و آب و هوای متنوع

زیستگاه های متنوعی دارد.

* - امروزه کشورها سعی می کنند برای گردش و استراحت در طبیعت طوری برنامه ریزی کنند که از

آسیب رساندن به محیط زیست

جلوگیری شود .

* - یکی از برنامه ها برای جلوگیری از آسیب رساندن به محیط زیست :

ایجاد پارک های ملی

است.

* - در پارک های ملی چه مقرراتی حاکم است؟

بوته کنی ، چرای دام ها ، شکار و نظایر آن ممنوع است و محیط های امن طبیعی برای جانوران پدید آورده اند

آموزش درس ۱۷ مطالعات هفتم (میراث فرهنگی و تاریخ)

نکات مهم درس بر اساس الگوی جارت

تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - میراث :

میراث یعنی ارث و هر چیزی که از گذشتگان و نیاکان به ما رسیده باشد

* - میراث فرهنگی :

بخشی از چیزهایی که از گذشتگان برای ما به جا مانده است ، میراث فرهنگی است . میراث فرهنگی همه ی آثار ارزشمندی است که به فرهنگ ، تمدن و هویت یک ملت مربوط می شود

* - میراث فرهنگی شامل

چیزهای مادی مثل ظرف ها ، سکه ها ، کتیبه ها ، فرش ها ، کتاب های قدیمی و بناهای تاریخی ، مساجد و امام زاده ها و چیزهای غیر مادی مثل اعتقادات ، دستاوردهای علمی و هنری و فرهنگی ، زبان و یا آداب و رسوم چه چیزهایی است:

* - چرا ایران دارای میراث فرهنگی

از آنجا که ایران جایگاه تمدن های کهن و قدیمی ترین سکونتگاه های بشری است ، دارای میراث فرهنگی بسیار زیاد است که بخشی از آن در موزه ها نگهداری می شود

ایران بسیار زیاد است ؟

* - علم تاریخ :

علم تاریخ عبارت است از مطالعه ی زندگی انسان ها در گذشته

* - آشنایی با گذشته به

آشنایی با گذشته به ما کمک می کند تا زمان حال را بهتر بفهمیم . ما از مطالعه ی رویدادها و زندگی مردمان گذشته می توانیم عبرت بگیریم و از تجربه های آنها در زندگی امروز استفاده کنیم

ما چه کمکی می کند:

* - مورخ :

به کسانی که در باره ی زندگی انسان ها و رویدادهایی که در گذشته اتفاق افتاده ، مطالعه و تحقیق می کنند مورخ می گویند

* - مورخان در مطالعات خود از

از منابع مختلفی مثل کتاب ها و نوشته ها یا کتیبه ها ، ابزار ها و وسایل زندگی بناها ، سکه ها ، سلاح ها ، سنگ نگاره ها و هر چیزی که از گذشته باقی مانده است ، استفاده می کنند

چه منابعی استفاده می کنند؟

* - مورخان در کار خود از یافته ها و نتایج مطالعات باستان شناسان استفاده می کنند .

باستان شناسان

* - باستان شناسان ابتدا چه

ابتدا با مشاهده ی ویرانه ها و خرابه ها حدس میزنند که در یک منطقه ، آثار باستانی وجود دارد . سپس به جست و جو و حفاری در آن منطقه می پردازند در هر مرحله از ابزار کارهایی انجام می دهند؟

خاصی استفاده می کنند

* - مورخان معمولاً کار خودشان را با پرسش هایی در باره **گذشته** آغاز می کنند .

* - در همه ی کشورها برای حفظ و نگهداری آثار تاریخی با ارزش و میراث فرهنگی ، مکان هایی به نام **موزه** وجود دارد

نگهداری آثار تاریخی

* - موزه ها : نمایش آثار، به طوری که مردم از چگونگی زندگی مردم در زمان های مختلف آشنا می شوند

موزه ها مکان های مناسبی برای افرادی هستند که در رشته های مختلف مثل تاریخ ، هنر ، معماری ، باستان شناسی و مطالعه می کنند

* - یکی از اهداف مهم وزارتخانه میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی : معرفی فرهنگ و تمدن گرانبهای ایرانی - اسلامی کشورمان است

* - وزارتخانه میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی در چه زمینه هایی فعالیت انجام می دهد؟ در زمینه حفظ و احیای میراث طبیعی و فرهنگی و صنایع دستی کشور، انجام می دهد

آموزش درس ۱۸ مطالعات هفتم (قدیمی ترین سکونتگاه های ایران) نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - در موزه ی ایران باستان چه چیزهایی نگهداری می شود: در این موزه مجسمه ها ، ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته های بسیار دور ایران نگهداری می شود

* - علت نام گذاری موزه ی ایران باستان: زیرا در این موزه آثار تاریخی به جا مانده از دوره ی قبل از اسلام را می توان مشاهده کرد

* - به چه جهت تاریخ ایران به دو دوره ی زمانی تقسیم کردند: چون ورود اسلام به ایران ، مهم ترین رویداد تاریخی کشور ما است .

۱- تاریخ قبل از اسلام که به آن دوره ی ایران باستان می گویند

۲- تاریخ دوره ی اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد

* -تاریخ ایران به دو دوره زمانی تقسیم شده :

۴- برای محافظت از خود در درون غارها به سر می بردند

۱-انسان ها از وسایل بسیار ساده استفاده می کردند

۵-ابزارهای انسان های غارنشین سنگ بود

۲-زندگی از طریق گرد آوری خوراک و شکار حیوانات

* - زندگی بشر در مراحل ابتدایی و پس از آن چگونه بود ؟

۷.در کنار رودخانه ها خانه های دائمی ساختند

۶-کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند

۳-در جست و جوی شکار از جایی به جای دیگر می رفتند

* -به و وجود آمدن اولین روستا:

کشاورزی موجب شد که انسان ها بیکانشین شدند . بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پر آب و چشمه ها پدید آمدند

* - چرا انسان ها خط را اختراع کردند ؟ انسان ها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه ی دادوستدهایشان خط را اختراع کردند

* - شهرهای بزرگ چگونه پدید آمدند ؟ با گذشت زمان ، جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهای بزرگی پدید آمدند که به وسیله ی حکومتی اداره می شدند . آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کرده اند و چگونه اداره می شدند ؟

* - نخستین تمدن های بشری چگونه به وجود آمدند مردم شهرهای بزرگ در هنر و معماری و ساختن بناها پیشرفت زیادی کردند . بدین ترتیب نخستین تمدن های بشری به وجود آمدند

* - ویژگی های تمدن ها : ۱- خط ۲- حکومت ۳- قوانین و مقررات ۴- عقاید مذهبی ۵- معماری ، شهرسازی و هنر ۶- تقسیم کار ، مهارت در کارهای مختلف ، دادوستد و تجارت

* - تمدن شهر سوخته : باستان شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها حدس زدند که حدود پنج هزار سال پیش تمدن بزرگی در این منطقه وجود داشته است . آنها با مطالعه و کاوش بیشتر دریافتند که این تمدن به طرز نا معلوم و عجیبی از بین رفته است و به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند .

* - مهم ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام : **خرابه های چغازنبیل** است.

* - معبد چغازنبیل : معبد چغازنبیل که شهرت جهانی دارد در نزدیکی شوش است . این معبد با میلیون ها خشت و هزاران آجر ساخته شده و بر روی برخی آجرها با خط ایلامی ، مطالبی نوشته شده است

* - تمدن ایلام : ایلامی ها حدود ۳ هزار سال در منطقه خوزستان (شوش) زندگی کرده و تمدن بزرگی را به وجود آورده بودند . آنها بر روی لوح های گلی قانون هایی را که پادشاهان ایلامی وضع کرده بودند ، می نوشتند که بعضی از این لوح ها تا به امروز باقی مانده است . خرابه های چغازنبیل مهم ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام است .

* - اعتقادات ایلامی ها : خدایان متعددی مثل خدای خورشید و خدای آب و را پرستش می کردند و مجسمه هایی از این خدایان ساخته و در معابد خود قرار می دادند و آنها را می پرستیدند

* - تمدن جیرفت : حدود یک قرن پیش باستانشناسان موفق شدند یکی از کهن ترین تمدن های شرق را در نزدیکی جیرفت کرمان (در کنار هلیل رود) شناسایی و از دل خاک بیرون کشند .

* - اکتشافات از تمدن جیرفت : وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران ، زیگورات و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است

* - تمدن در بین النهرین و در کنار رود نیل : در منطقه ی بین النهرین تمدن های سومر ، بابل ، آشور و در کنار رود نیل تمدن مصر شکل گرفت

* - زندگی اجتماعی که بر تمدن های قدیمی حاکم بود: **الف) در زندگی و روابط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود ب) فرمانروایان در کاخ های با شکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می کردند ج) انسان ها به جای پرستش خداوند یکتا ، خورشید و ماه یا بت ها را عبادت می کردند**

* - حضرت **نوح(ع)** و حضرت **ابراهیم(ع)** در بین النهرین می زیستند .

* - حضرت **یوسف(ع)** و حضرت **موسی(ع)** مدت زیادی در مصر بسر بردند . بعدها حضرت **عیسی(ع)** حکمرانی امپراتوری روم در فلسطین متولد شد .

* - مأموریت پیامبران : همه ی پیامبران از جانب خداوند برای هدایت مردم برگزیده شدند . آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می کردند و به فرمان خداوند از آنها می خواستند دست از ستم بردارند و به آیات خداوند بیندیشند و عمل کنند . به آنها گوشزد می کردند که خداوند بدکاران و ستمگران را نابود خواهد کرد و از مردم می خواستند تا با دوری از گناهان ، رفتار نیکو در پیش بگیرند و از ظالمان اطاعت نکنند

آموزش درس ۱۹ مطالعات هفتم (آریایی ها و تشکیل حکومت های قدرتمند در ایران)

نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - آریایی ها: حدود چهار هزار سال پیش ، مردمانی کوچ نشین که خود را آریایی می نامیدند از مناطق شمال دریای خزر به تدریج به سمت جنوب مهاجرت کردند

* - سه قوم بزرگ آریایی ها : ۱- مادها ۲- پارت ها ۳- پارس ها

* - قباایل ماد در شمال غرب ایران و غرب به صورت پراکنده زندگی می کردند همین امر موجب شده بود که آنها ضعیف باشند و هر چند وقت یک بار همسایه های قدرتمندشان مانند آشوری ها به آنها حمله کنند و اموالشان را به غارت ببرند

* - دهبوک که بود و چگونه به عنوان فرمانروا انتخاب شد : دهبوک که بود و چگونه به عنوان فرمانروا انتخاب شد ؟ فردی به نام دهبوک زندگی می کرد که به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی بین همه ی قبیله ها محبوبیت داشت . سرانجام سران قباایل تصمیم گرفتند او را به عنوان فرمانروا انتخاب کنند

* - دهبوک کدام شهر را پایتخت خود قرارداد و چگونه قدرتمند شدند؟ دهبوک بر فراز تپه ای در شهر هگمتانه (همدان امروزی) قلعه ای ساخت و آنجا را به پایتختی خود انتخاب کرد . مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند . بدین ترتیب حکومتی قدرتمند در ایران به دست مادها پایه گذاری شد

* - رئیس یکی از قباایل پارس ، فردی به نام **هخامنش** بود . بنیانگذار سلسله هخامنشیان **کوروش** بود که از نوادگان هخامنش بود .

* - کوروش چگونه به پادشاهی رسید و توانست قلمرو هخامنشیان را گسترش دهد ؟ کوروش توانست آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست بدهد و حکومت مادها را سرنگون کند . کوروش در دوران حکومت خود پیروزی های زیادی به دست آورد . او به بابل (عراق) و لیدی (ترکیه امروزی) حمله کرد و قلمرو ایران را از خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد

* - بعد از کوروش ، پادشاهان دیگری از هخامنشیان به سلطنت رسیدند که معروفترین آنها **داریوش بزرگ** است .

* - مشکلات زمان داریوش و چگونگی قدرتمند کردن حکومتش: او زمانی به سلطنت رسید که در بیشتر قلمرو هخامنشیان ، شورش ها و نابسامانی هایی شکل گرفته بود . داریوش با عزم و اراده با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد و موفق شد دوباره حکومت هخامنشیان را قدرتمند سازد

* - داریوش دستور داد نقش برجسته ای به یاد پیروزی های او در جنگ با دشمنان برداشته ی **کوه بیستون** حجاری کنند .

* - چرا از حکومت هخامنشی می توان به عنوان نخستین امپراتوری جهانی یاد کرد: زیرا در زمان کوروش و داریوش ، قلمرو جغرافیایی هخامنشیان ، بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است

* - در زمان هخامنشیان ، جنگ های متعددی بین ایران و **یونان** رخ داد .

* - هنگامی که اسکندر مقدونی در یونان به قدرت رسید ، حکومت هخامنشی در وضعیتی بود :

حکومت هخامنشی ضعیف و ناتوان شده بود . اسکندر از این موقعیت استفاده کرد و یونانیان را به انتقام جویی از ایرانیان فرا خواند سپاهیان تحت فرمان او در چند جنگ ، سپاه هخامنشی را شکست دادند و ایران را فتح کردند .

* - در نتیجه حمله اسکندر بسیاری از شهرهای ایران از جمله **تخت جمشید** به آتش کشیده شد .

* - اسکندر چه سرزمین هایی را تصرف کرد ؟ و سرانجام او چه شد ؟

اسکندر علاوه بر ایران ، مصر و قسمت هایی از هندوستان را تصرف کرد . او سرانجام در جوانی و در اوج کشورگشایی بر اثر بیماری در گذشت

* - پس از مرگ اسکندر ، ایران به دست **سلوکوس** یکی از سرداران او افتاد . وی سلسله ی **سلوکیان** را تأسیس کرد .

* - رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به **اشک** یا **آرشک** بود .

* - اشک یا آرشک که بود و چه کرد :

رئیس یکی از قبایل پارتی ملقب به اشک یا آرشک با هدف مقابله با سلوکیان ، پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد . او با استفاده از اختلافات سلوکیان توانست قسمت هایی از ایران را آزاد کند . مورخان وی را موسس سلسله اشکانی می دانند

* - جانشینان اشک چه کردند؟

جانشینان اشک به مبارزه با سلوکیان ادامه دادند و موفق شدند به تدریج سایر مناطق ایران را از زیر سلطه ی سلوکیان نجات دهند . به این ترتیب در زمان فرمانروایی مهرداد دوم ، حکومت اشکانی به امپراتوری قدرتمند تبدیل شد

* - آخرین حکومت پیش از ورود اسلام به ایران سلسله **ساسانیان** است . موسس سلسله ساسانیان **اردشیر بابکان** است که بر علیه **اشکانیان** قیام کرد .

* - یکی از مهم ترین پادشاهان ساسانی که بود ؟ اقدام او را بنویسید

شاپور اول - در زمان او وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد و او توانست امپراتور روم (والریانوس) را شکست دهد

* - سرانجام سلسله ساسانی چگونه سقوط کرد؟

با حمله ی مسلمانان و شکست های متعدد سپاهیان ساسانی ، سرانجام با قتل یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی، این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید

* - مبدأ تاریخ ما مسلمانان **هجرت پیامبر (ص) از مکه به مدینه** است و به آن **تاریخ هجری** گفته می شود .

* - مورخان برای تعیین زمان رویدادهای پیش از اسلام از **تقویم میلادی** استفاده می کنند . مبدأ تقویم میلادی **تولد حضرت مسیح(ع)** است و نشانه اختصاری آن حرف **م** است.

آموزش درس ۲۰ مطالعات هفتم (امپراتوری های ایران باستان چگونه کشور را اداره می کردند؟) نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - در ایران باستان شیوه ی حکومت **پادشاهی** بود .

* - شیوه ی حکومت در ایران باستان : **شاهان در ابتدای سلطنت در حضور بزرگان کشور ، تاج گذاری می کردند و در کاخ بر تخت می نشستند . شاه قدرت مطلق داشت و همه باید از او فرمان می بردند . حکومت موروثی بود یعنی از پدر به پسر به ارث می رسید**

* - شاهان ایران باستان خود را چگونه افرادی می دانستند؟

شاهان ایران باستان خود را برگزیده ی آسمان و نماینده ی اهورامزدا می دانستند و معتقد بودند که به حکم او فرمان می رانند

* - چه زمانی و چه کسانی می توانستند شاه را برکنار کنند؟

اگر شاه از مسیر قانون و عدالت منحرف شود حمایت اهورایی از او گرفته می شود و بزرگان و موبدان می توانستند شاه را عزل یا برکنار کنند

* - شاهان بر چه اموری نظارت داشتند؟

شاهان بر امور اداری ، نظامی و مذهبی فرمانروایی مطلق داشتند . آنها برای اداره ی کشور فرمان هایی صادر می کردند . این فرمان ها ، قانون هایی بودند که باید در سراسر کشور اجرا می شدند و هیچ کس نباید از آنها سرپیچی می کرد

* - دولت های ایران باستان قلمرو وسیعی داشتند و بنابر این برای اداره امور کشور **شغل ها** و **مقام های مختلفی** به وجود آمده بود .

* - زندگی شاهان در ایران باستان :

زندگی شاهان هزینه ی زیادی داشت . گاهی آنها صدها خدمه را به کار می گرفتند . اینکه درآمدهای کشور چگونه خرج بشود بستگی به نظر شاهان داشت . مخارج سنگین دربار ، از گرفتن مالیات از مردم تأمین می شد . اغلب شاهان به ثروت اندوزی می پرداختند و نه تنها به فکر آسایش مردم نبودند بلکه به آنها ظلم می کردند

* - از نخستین کسانی که تقسیم سرزمین به بخش های مختلف را ابداع کردند **ایرانیان** بودند .

* - داریوش برای اداره بهتر کشور ، آن را به چند قسمت تقسیم کرده بود و به هر قسمت چه می گفتند؟

به ۲۳ قسمت تقسیم کرد و به هر قسمت ایالت می گفتند . برای هر ایالت یک شهریان انتخاب می کردند

* - هر بخش از **مرکز فرماندهی** یا **پایتخت** دستور می گرفت و موظف بود همه کارها را طبق نظر شاه انجام دهد .

* - به چه دلیل حکومت ایران باستان سپاه و نیروی نظامی بزرگی به وجود آورده بودند؟

زیرا سرزمین ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی ، همواره از شرق و غرب در معرض هجوم دشمنان بود . در غرب دولت های یونان و روم به قلمرو ایران و از طرف شرق اقوام بیابانگرد به ایران می ناخند

پایتخت حکومت ها در ایران باستان

پایتخت	نام حکومت
همدان (هگمتانه)	مادها
شوش (پایتخت زمستانی) همدان (پایتخت تابستانی) تخت جمشید بابل	هخامنشیان
صد دروازه (دامغان) و تیسفون	اشکانیان
تیسفون	ساسانیان

* - یکی از ابتکارات بزرگ داریوش هخامنشی این بود که علاوه بر سپاه معمولی **تشکیل سپاه جاویدان** هم تشکیل داده بود.

* - سپاه جاویدان : **تعداد افراد سپاه جاویدان ده هزار نفر بود که به گروه های ده نفره تقسیم می شد . به این سپاه ، جاویدان یا همیشگی می گفتند**

* - چرا به این سپاه جاویدان می گفتند؟ **چون هر گاه یکی از افراد از بین می رفت یک فرد جنگاور دیگر که ذخیره بود جای او را می گرفت و تعداد آنان گاسته نمی شد**

آموزش درس ۲۱ مطالعات هفتم (اوضاع اجتماعی ایران باستان)

تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت

(اوضاع اجتماعی ایران باستان)

آموزش درس ۲۱ مطالعات هفتم

* - در ایران باستان **خانواده** هسته ی اولیه جامعه را تشکیل می داد .

* - ازدواج در نزد ایرانیان یک تکلیف دینی و پیمان مقدس بود . به همین دلیل اگر کسی عمداً از ازدواج سرایز می زد ، گناهکار شمرده می شد . همچنین مردان زمانی می توانستند مقام و ایرانیان باستان : **منصبی بگیرند که همسر داشته باشند**

* - وظایف پدر در ایران باستان : **اجرای مراسم مذهبی و حفظ امنیت خانواده**

* - ازدواج معمولاً در **معمولاً خویشاوندی و درون گروهی بود ، یعنی اغلب سعی می کردند با افرادی از دودمان خود ازدواج کنند زیرا تا با آنها هم خون باشند و خصوصیات آن دودمان را حفظ کنند** ایران باستان چگونه بود؟

* - در ایران باستان خانواده ها بیشتر مواد **خانواده ها بیشتر مواد مورد نیاز خود چون خوراک و پوشاک و ابزار را خودشان در خانه تولید می کردند . زنان در کنار مردان به نخ ریزی ، پارچه بافی ، قالی بافی** مورد نیاز خود را چگونه تأمین می کردند؟ **و مشارکت در کشاورزی می پرداختند**

* - در ایران باستان خانواده ها **خانواده ها مرکز تربیت و آموزش بودند و اصول و ارزش های اخلاقی چون راستگویی ، امانت داری ، میهن دوستی و وفای به عهد و پیمان را به اعضای خانواده ی خود می آموختند** چگونه مراکز بودند؟

* - در دوره ایران باستان اغلب مردم در **روستاها** زندگی می کردند و **کشاورزان** بیشترین جمعیت آن زمان را تشکیل می دادند .

* - در ایران باستان شهرها بیشتر محل زندگی چه کسانی بود؟ **شهرها بیشتر محل زندگی شاهان و مأموران حکومت بود . علاوه بر مأموران حکومتی ، صنعتگران ، بازرگانان و پیشه وران نیز زندگی می کردند**

* - به وجود آمدن اختلاف طبقاتی در ایران باستان : **با تشکیل امپراتوری های بزرگ و تمرکز قدرت و ثروت در دست شاهان و شاهزادگان و سایر مقام های حکومتی به تدریج اختلاف طبقاتی در جامعه به وجود آمد**

بزرگان شاه و شاهزادگان ، روحانیون زرتشتی (موبدان) ، فرماندهان نظامی و دبیران به عنوان اشراف و بزرگان شناخته می شدند

* - جامعه ساسانی به چند طبقه تقسیم می شد؟

عامه مردم پیشه وران ، بازرگانان و کشاورزان ، نیز عامه مردم محسوب می شدند

* - طبقه اشراف و بزرگان از چه امتیازاتی برخوردار بودند **آنها زمین ها و ثروت های فراوان داشتند اما از پرداختن مالیات معاف بودند . از حق تحصیل و آموزش برخوردار بودند و مال مردم می دانستند**

* - در دوره ی ساسانی کشاورزان از چه حقوق اجتماعی محروم بودند؟

شرایط تحصیل برای عامه مردم سخت و دشوار بود . بار سنگین مالیات بر دوش آنها بود و در جنگ ها ، سپاه پیاده نظام را تشکیل می دادند . اگر کسی از جنگ فرار می کرد به شدت مجازات می شد

* - جامعه طبقاتی در دوره ساسانی چه ویژگی هایی داشت؟

در جامعه طبقاتی ، رفتن از طبقه ای به طبقه ی دیگر بسیار سخت و تقریباً ناممکن بود . یعنی فرزند کشاورز می بایستی تا ابد کشاورز بماند . همچنان که اشراف زادگان همیشه در گروه اشراف می ماندند . افراد از طبقه محروم نمی توانستند با بزرگان ازدواج کنند

* - هرودوت در باره ایرانیان باستان چه نوشته است؟

ایرانی ها وقتی در کوچه به هم می رسیدند روبروسی می کردند و اگر با یکدیگر تفاوت طبقاتی داشتند افراد عامی می بایستی در برابر اشراف و بزرگان زانو می زدند .

* - مردم سخت کوش و حق طلب ایران از دین اسلام استقبال کردند و مسلمان شدند :

زیرا در این دین انسان ها در برابر خدا با هم برابری دارند و تنها کسانی که درستکار هستند و تقوای بیشتری دارند، نزد خدا گرامی تر هستند.

* - در دوره ی ایران باستان ، شاهان و شاهزادگان چگونه زندگی داشتند؟

شاهان و شاهزادگان زندگی پر تجملی داشتند و در کاخ ها به خوشگذرانی می پرداختند . برای مثال خسرو پرویز ناجی داشت که مقدار زیادی طلای خالص در آن به کار برده شده بود و مرواریدهای آن به اندازه تخم گنجشک بودند . خسرو پرویز شطرنجی داشت که مهره های آن از یاقوت و زمرد بودند و بر تخته می نشست که از عاج فیل درست شده بود و نرده های آن از طلا و نقره بود

آموزش درس ۲۲ مطالعات هفتم (اوضاع اقتصادی در ایران باستان) نکات مهم درس بر اساس الگوی جارت تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - در عصر باستان مردم سخت کوش ایران از **منابع محیطی** که در آن زندگی می کردند به خوبی بهره می گرفتند و انواع **فعالیت های اقتصادی** در این دوره گسترش یافته بود .

* - فلات ایران چگونه سرزمینی بود؟ **فلات ایران از نخستین سرزمین هایی بوده که کشاورزی و پرورش دام در آن آغاز شده و حتی دانش و مهارت کشت و زرع از ایران به سرزمین های دیگر برده شده است**

* - در ایران باستان مهم ترین پیشه و وسیله ی معیشت **کشاورزی** بود .

* - فعالیت های کشاورزی در ایران باستان : **فعالیت های کشاورزی از طرف حکومت تشویق می شد . در دوره هخامنشیان یونانی ها از تلاش های شاهان پارس برای تشویق به کشاورزی حسرت می خوردند .**

* - مهم ترین محصول زراعی ایرانیان باستان چه بود ؟ و به چه جهت کارگاه های پنبه رسی توسعه یافت؟ **گندم و جو مهم ترین محصول زراعی بود . کشت پنبه در نواحی مستعد رواج داشت و به همین جهت کارگاه های پنبه رسی توسعه یافت و پارچه های پنبه ای یکی از صادرات مهم بعضی از ایالات بود**

* - وضعیت صنعت در ایران باستان : **در بسیاری از مناطق ایران ، صنعت نیز گسترش پیدا کرد . تهیه پارچه های لطیف از پنبه ، ابریشم و پشم و تهیه شال های پشمی و حریر در کارگاه های مرو ، ری ، اهواز و شوش رواج داشت . ایرانیان در پیشه ی نجاری ، آهنگری و شیشه گری نیز پیشرفت کرده بود**

* - چند مورد از مشاغل ایران باستان : **ساختن اسباب و اثاثیه ی منزل ، شمشیر ، ابزارهای کشاورزی و ابزارهای جنگی مانند بازویند و زره و نظایر آنها نیز از مشاغل آن دوره بود .**

* - به فرمان داریوش اول **جاده شاهی** ساخته شد .

* - در نتیجه کدام اقدامات ، در ایران باستان تجارت بیش از پیش رونق گرفت؟ **در آن زمان امنیت در راه ها برقرار و کاروانسراهایی در فاصله های معین بنا گردیدند . در نتیجه این اقدامات تجارت رونق گرفت**

* - جاده ابریشم : **جاده ابریشم راهی بود که چین و هند را در شرق ، به اروپا در غرب متصل می کرد و بخشی از این جاده هم از خاک ایران عبور می کرد**

* - در زمان ایران باستان **ابریشم** ارزشمندترین و پرسود ترین کالای تجاری بود که از **چین** به **ایران** و سرزمین های دیگر صادر می شد .

* - ایران در دوره باستان صادر کننده ی چه کالاهایی بود؟ **کالاهای گوناگون مانند سنگ های قیمتی ، پارچه ، قالی و محصولات کشاورزی بود**

* - چرا ساسانیان مانع از ارتباط مستقیم تجاری میان چین و هند با روم (اروپا) می شدند و از این کار چه هدفی داشتند؟

سرزمین‌های ایرانی در عهد باستان حلقه اتصال و ارتباط غرب و شرق دنیا به‌شمار می‌رفت. ایرانیان باستان در صدد بودند که از موقعیت سرزمین خود در حوزه اقتصاد و بازرگانی بهره‌برداری کنند. اولاً از عبور کالاهایی که از شرق به غرب می‌رفت و بالعکس، عوارض و حق ترانزیت دریافت می‌کردند؛ ثانیاً آنها ترجیح می‌دادند به جای صادرات مواد اولیه مثل ابریشم خام، کالاهایی ساخته شده یا منسوجات ابریشمی و ... که سود بیشتری به همراه داشت، صادر کنند.

* - ایرانیان باستان به سبب تجربه و مهارت در دریانوردی به **تجارت دریایی** روی آوردند. در دوران ساسانی، **تجارت دریایی** رونق گرفت.

* - در زمان هخامنشیان برای اولین بار به فرمان داریوش اول سکه‌ای زرین به نام **دریک** یا **زریک** ضرب شد.

* - ضرب سکه چه تأثیری در تجارت ایران باستان داشت؟

* - چه کسانی می‌توانستند سکه ضرب کنند؟

* - در ایران باستان، **مالیات** منبع اصلی درآمد حکومت‌ها بود که به صورت **نقدی** یا **جنسی** دریافت می‌شد.

* - در ایران باستان مالیات توسط چه گروه‌هایی پرداخت می‌شد؟

* - مالیات سرانه: **نوع دیگری از مالیات به نام مالیات سرانه وجود داشت که فقط از عامه‌ی مردم وصول می‌شد و بزرگان و اشراف از پرداخت آن معاف بودند.**

* - در چه صورت مالیات افزایش و در چه مواقعی بخشیده می‌شد؟

پرداخت حقوق به مأموران حکومتی

بخش زیادی از درآمد صرف جنگ با دشمنان می‌شد

* - درآمدهای حکومت

درآمد خرج احداث، نگه‌داری و تعمیر آتشکده‌ها، کاروانسراها، قنات‌ها، سدها و ... می‌شد

مصارف شخصی شاه، شاهزادگان، درباریان و ساختن کاخ‌های مجلل می‌رسید

تهیه‌کننده: علیرضا اسماعیلی

نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت

(عقاید و سبک زندگی مردم در ایران باستان)

آموزش درس ۲۳ مطالعات هفتم

* - در ایران باستان **تعلیمات مذهبی** نقش و تأثیر زیادی در زندگی فردی و اجتماعی داشت.

* - اقوام آریایی کدام عناصر خلقت را مقدس می‌شمردند؟

* - زرتشت پیامبر ایران باستان که قبل از سلسله‌ی مادها می‌زیست، در اندیشه‌ی اصلاح عقاید ایرانیان بر آمد. او مردم را به پرستش اهورامزدا، خدای بزرگ دعوت کرد. در آیین زرتشت چه چیزی اشاره شده بود؟

* - در آیین زرتشت اهورامزدا منشأ تمام خیر و خوبی‌ها بود و همواره با اهریمن که سرچشمه‌ی شر و بدی‌ها به‌شمار می‌رفت، در حال مبارزه بود.

* - سفارش زرتشت به پیروان خود: **سفارش می‌کرد که به منظور یاری اهورامزدا، پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک را سرمشق زندگی خود قرار دهند.**

* - پس از مرگ زرتشت پیروانش تعالیم او را در کتابی به نام **اوستا** گردآوری کردند.

* - در دوره‌ی ساسانیان چه دین‌هایی رواج داشت؟

* - دیدگاه موبدان زرتشتی نسبت به دیگر ادیان: **موبدان زرتشتی با رواج و گسترش دین‌های دیگر در ایران مخالف بودند و نسبت به پیروان سایر ادیان سخت‌گیری می‌کردند.**

* - در دوره ساسانیان دین **زرتشتی** دین رسمی کشور اعلام شد.

* - غذای اصلی مردم در ایران باستان: **در آن دوره غذای اصلی مردم، غلات مخصوصاً گندم و جو بود که آنها را آرد می‌کردند و با آن نان و انواع شیرینی‌ها را می‌پختند. علاوه بر نان از انواع گوشت حیوانات اهلی، گوشت پرندگان شکاری، تخم پرندگان، شیر بُز و میوه‌ها و سبزیجات و شربت‌ها برای تغذیه استفاده می‌شد.**

* - در ایران باستان بعضی مواد غذایی مانند **روغن زیتون** از یونان و **ادویه** از هندوستان به ایران وارد می‌شده است.

* - آداب غذا خوردن مردم ایران باستان: **با آداب خاصی سر سفره می‌نشستند. آنها سخن گفتن هنگام غذا خوردن را گناه می‌دانستند. شستن دست‌ها قبل و بعد از غذا خوردن و خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا از نکاتی بود که آنها بر سر سفره رعایت می‌کردند.**

* - اطلاعات پوشاک ایران باستان: **بیشتر آنچه که ما از پوشاک مردم آن دوره می‌دانیم مربوط به مجسمه‌ها و نقاشی‌ها یا تصویری‌ها که در آن دوره است که بر روی سنگ‌ها، ظروف یا سکه‌ها نقش بسته‌اند.**

* - ایرانیان باستان نسبت به پوشش بدن چه اعتقادی داشتند؟

مردان و زنان ایران باستان به پوشش بدن اهمیت می دادند داشتند و از برهنگی اجتناب می کردند

شلوار

را طراحی کردند و پوشیدند .

* - ایرانیان از نخستین کسانی بودند که

شلوار و بالا پوشش های آستین دار و کلاه نمدی پوشاک اصلی مردان بود . زنان نیز از شلوار ، پیراهن های بلند و نوعی سر بند استفاده می کردند . لباس های ایرانی مورد توجه بزرگان و درباریان روم و یونان بود و اغلب سعی می کردند از طرح لباس های ایرانی تقلید کنند

* - پوشاک ایرانیان در ایران باستان :

* - فردوسی در کتاب شاهنامه از دلآوری اسطوره هایی چون رستم ، سهراب ، سیاوش ، گردآفرید و ... در ایران باستان سخن گفته است .

۱- سوارکاری ۲- تیراندازی ۳- راستگویی

* - هرودوت نوشته است : ایرانیان به فرزندان خود سه چیز را می آموختند :

سوارکاری و تیراندازی و شکار از ورزش های مورد علاقه مردم آن دوره بوده و پرتاب سنگ یا فلاخن و نیزه و زوبین نیز رواج داشته است

* - از ورزش های مورد علاقه مردم ایران باستان

چوگان بازی ورزشی است که ایرانیان باستان آن را ابداع کرده اند و سپس از ایران به سایر کشورها راه یافته است . در شاهنامه فردوسی به چوگان بازی اشاره شده است . در زمان هخامنشیان و ساسانیان این ورزش انجام می شده است . امروزه چوگان بازی یکی از ورزش های جهانی محسوب می شود

* - ورزش چوگان در ایران باستان :

واژه ی جشن از یشت و یسنه اوستایی گرفته شده که به معنای پرستیدن و نیایش است

* - واژه ی جشن به چه معناست :

ارتباط زیادی با تغییر فصل ها و شروع و پایان کار کشاورزی داشتند .

* - جشن های ایران باستان با چه چیزهایی ارتباط داشت؟

جشن نوروز ، جشن سده و جشن مهرگان از مهم ترین جشن ها بود

* - مهم ترین جشن های دوره ایران باستان :

نوروز یکی از بزرگ ترین و باشکوه ترین جشن های ایران باستان بوده که در آغاز فصل بهار برگزار می شده است . نوروز در نزد مردم آن زمان پیام آور نو شدن سال و رویش طبیعت و شروع فعالیت های کشاورزی بود .

* - جشن نوروز در ایران باستان :

زمان پیدایش نوروز به درستی معلوم نیست اما در برخی از کتاب های کهن مانند شاهنامه فردوسی ، این جشن را به زمان تاج گذاری جمشید پادشاه اسطوره ای ایران نسبت می دهند . این جشن در زمان هخامنشیان در تخت جمشید برگزار می شد .

* - زمان پیدایش نوروز:

آموزش درس ۲۴ مطالعات هفتم

دانش و هنر در ایران باستان

نکات مهم درس بر اساس الگوی چارت

تهیه کننده : علیرضا اسماعیلی

* - پیشرفت های ایرانیان در

دانش ، هنر و معماری

اساس گسترش ایرانیان در دانش ، هنر و معماری :

زبان و خط

بوده است .

* - از هنگام استقرار اقوام آریایی در سرزمین ایران ،

زبان فارسی زبان گفتاری و نوشتاری

مردم این سرزمین بوده است .

* - زبان ایرانیان در دوره های مختلف : ۱- در دوره ی هخامنشیان : پارسی باستان ۲- در دوره اشکانیان و ساسانیان : پارسی میانه یا پهلوی ۳- دوره اسلامی : فارسی دری

* - اصل ۱۵ قانون اساسی در مورد

زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است . اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی آزاد است

زبان و خط مشترک مردم ایران :

* - خط ایرانیان در دوره های مختلف : در زمان هخامنشیان ، ایرانیان خط میخی را از اقوام بین النهرین اقتباس کردند و تغییرات زیادی در آن به وجود آوردند . در دوره های اشکانیان و ساسانیان خط پهلوی رایج بود

* - کتیبه های به جا مانده از دوره ی هخامنشیان در بیستون و تخت جمشید به

زبان فارسی

و با خط میخی

نوشته شده است .

* - چگونه درمی یابیم که ایرانیان در گذشته های دور با علوم مختلف آشنا بوده اند؟

ساختن بناهای عظیم و محکم ، سدها ، پل ها ، ابزارها و وسایل مختلف زندگی که به دست ایرانیان ابداع شده ، نشان می دهد آنها با علوم گوناگونی چون ریاضی ، هندسه ، زمین شناسی و ... آشنا بوده اند

* - چرا ایرانیان باستان تقویم خورشیدی را به وجود آوردند؟

چون برای فعالیت های کشاورزی که در فصول خاصی از سال انجام می گرفت به تقویم نیاز داشتند ، تقویم خورشیدی (شمسی) را به وجود آوردند و سال را به ۱۲ ماه ۳۰ روزه تقسیم کردند و پنج روز پایانی سال را جداگانه به حساب آوردند . این تقویم از کم نظیر ترین تقویم های دنیا است

پزشک جراح ، پزشک معمولی ، پزشک دعا که با دعای مقدس باطن افراد را درمان می کند .

* - در کتاب اوستا از سه نوع پزشک نام برده شده است

* - قدیمی ترین مدرسه ی پزشکی جهان :

در دوره ی ساسانی ، شاپور ساسانی در شهر جندی شاپور (خوزستان کنونی) مدرسه و بیمارستانی تأسیس نمود که قدیمی ترین مدرسه ی پزشکی جهان به شمار می رود

* - در مدرسه جندی شاپور

علاوه بر پزشکی ، نجوم ، ریاضیات ، موسیقی ، شیمی (کیمیاگری)

تدریس می شد .

آنها در رشته های گوناگون چون سفالگری، پارچه بافی، قالی بافی، فلزکاری، چرم سازی، زرگری، کاشی کاری، سنگ بُری، حجاری، قلم زنی، منبت کاری، موسیقی، نقاشی و ... مهارت داشتند

* - صنعتگران و هنرمندان ایران باستان در چه رشته هایی مهارت داشتند؟

ایرانیان با توجه به شرایط آب و هوایی و مصالحی که در منطقه ی آنها بود خانه های خود را از سنگ، چوب و خشت می ساختند

* - ایرانیان باستان با توجه به شرایطی خانه های خود را می ساختند؟

شهرت جهانی دارند .

وسعت و عظمت

و

معماری

از نظر

تخت جمشید

* - برخی از بناها مانند

علاوه بر تخت جمشید، هگمتانه، باسارگاد، تخت سلیمان، طاق بستان و طاق کسری

* - کدام بناهای باستانی پیشرفت ایرانیان را در معماری نشان می دهد؟